

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14
Pe o lună . . . 2.40

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERȚIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare și
20 fileri.
Manuscripte nu se înape-
lază.

Unde ne sunt trădătorii?

— Articol din afară. —

Ziarul autorizat „Românul”, în loc de a cerea să-și dovedească acuzațiile de trădare, ce a ridicat contra „Tribunei” și bănuielele spurcate, cu cari a otrăvit sufletele cetitorilor săi, s'a apucat acum la sfârșitul anului, să macine seria interminabilă de articole ale dlui Popovici și efusiunile dibimbice ale dlui Vaida despre munificența advocaților noștri.

Domnii instalați în palatul din strada Zrinyi ar avea însă, înainte de toate, datoria să dovedească tradarea „Tribunei” și prin aceasta să justifice dreptul de existență al ziarului lor în Arad!

Neîmplinindu-și ei această datorie elementară, publicul cetitor va fi nevoit a repeta mereu întrebările: Ce-i cu tradarea? și: *Unde ne sunt trădătorii?*

După un an întreg de întortochieri și înjurături cătrănite d. Goldiș s'a văzut în sfârșit constrâns a-și mărturisi păcatul și recunoaște, că faimosul articol scris în nouă limbi și plin de temenele turcești la adresa contelui Tisza István, este fătul D-Sale.

Publicând acest articol din nou în numărul 264 al „Românului” autorizat, d. Vasile Goldiș declară, că *îl susține și asuză în întregime*, exprimându-și totodată, durerea, că „îmbătrânește, puterile-i slăbesc și nu mai este în stare să scrie și a-cum articole atât de frumoase(?) ca cel din 1903 intitulat: „Contele Tisza István”.

După cum se vede, d. Goldiș are idei destul de favorabile despre sine și apreciază cu adorabilă bună voință paternă produsele sale ziaristice din trecut. Despre cele din prezent nu-și poate permite nici chiar Dsa a crede, că sunt frumoase ori vrednice de laudă.

Deocamdată însă nu ne privește felul, cum își măgulește d. Goldiș vanitatea de autor. Întrebarea principală, ce se impune, e aceasta: omul care a scris la 1903 în două limbi un astfel de articol, poate fi considerat ca aderent al programului nostru din 1881 ori mai curînd ca un trădător al acestui program?

Se știe, că chiar punctul I. al acestui program obligă pe toți aderentii partidului nostru național a lupta „pentru recăștigarea autonomiei Transilvaniei”.

Cetitorii își vor aduce aminte, cum autorizații dela „Românul” au cercat să făurească contra „Tribunei” o acuzație de trădare și din motiv, că „Tribuna” nu ar fi publicat în anii din urmă nici măcar un articol despre „autonomia Transilvaniei”. Motivul acesta însă, era scornit de răutatea acuzatorilor și se putea sprijini numai pe complecta lor lipsă de scrupule în dis-

cuțiile ziaristice. Căci dacă ar fi voit să mărturisească adevărul, ar fi trebuit să spună, că în numărul 178 din 1910 au cetit în „Tribuna” un articol de fond, tratând tocmai despre „autonomia Transilvaniei”, în care se demonstra, cum acest postulat politic a trebuit să se accepte ca primul punct al programului nostru politic până la alte timpuri mai bune, când în locul autonomiei, restrînsă la hotarele Transilvaniei, urmează să fie luată în program: *autonomia națională a tuturor Românilor de sub coroana Sfântului Stefan*.

Ei bine, în articolul dlui Goldiș din 1903 nici cu un singur cuvânt nu se face amintire despre acest punct cardinal al programului nostru național politic, pe care ar trebui să-l respecte până la ultima literă toți cei ce se cred în drept a timbra pe alții ca trădători ai partidului și ai programului...

Dar nu numai atât! Dacă d. Goldiș nu își aducea la 1903 aminte nici de autonomia Transilvaniei, nici de autonomia națională, în schimb nu se sfia a face enunțaiuni, cari din punct de vedere doctrinar și dogmatic sunt în directă contrazicere nu numai cu litera, dar și cu spiritul programului nostru național.

D. Goldiș subliniază următoarea enunțaiune, care cuprinde în sine o capitulare formală a aspirațiilor noastre naționale în fața absurdei și imposibilei „idei de stat maghiar”:

„*Recunoaștem fără înconjur și fără gând rezervat — astfel se insinua Goldiș lui Tisza la 1903 — unitatea politică a statului ungar și gata suntem a ne da sângele și avutul nostru pentru această unitate politică(!) și pentru susținerea neștirbită a integrității teritoriale a statului ungar(!) până atunci, până când acest stat va garanta prin instituțiuni tari și neîndoelnice condițiunile posibilității de a ne desvolta pe temeiurile firei noastre individuale etnice naționale...* și mai departe: „cu scârbă ne lăpădam de nebunii, cari ar voi să ne pustiască cu veninul tradării de patrie, care pentru noi este identic cu tradarea de neam”.

Deși d. Goldiș are încâtva darul de a scrie cu o claritate dodonică, deși frazele citate par a fi meșteșugite cu oare-care iscusință, cetitorii textului maghiar, mai ales „patrioții” neași, sub acei „nebuni cari ar voi să ne pustiască cu veninul tradării de patrie”, au înțeles negreșit pe aderentii programului din 1881, considerat din partea Maghiarilor ca un act de trădare de patrie. După noțiunea curentă a cuvântului „trădător de patrie”, acestei catego-

rii aparțin în Ungaria numai conducătorii naționaliști, mai ales Români, și socialiștii. Evident, că în articolul dedicat contelui Tisza István la cei din urmă nu se face nici o aluzie. Deci veninoșii trădători de patrie, de cari se lăpăda atunci d. Goldiș nu puteau fi alții decât aderentii programului din 1881.

Că d. Goldiș este un ostaș convins și un apărător devotat al ideii de stat național maghiar, o știm și din articolul, ce a publicat în „Tribuna” cu prilejul apariției lucrării dlui A. C. Popovici: „Die vereinigten Staaten von Österreich”. Când presa română saluta cu însuflețire unanimă apariția acestei interesante lucrări, d. Goldiș, potrivit firei și convingerilor sale politice, a aflat de bine a se constitui în vajnic apărător al caracterului istoric, unitar al Ungariei. Adevărat, că articolul acela și-l'a știut utiliza „foarte cu efect” într'un discurs parlamentar, spre marele gaudiu al contelui negru: Adrássy Gyula, pe care va fi și reușit a-l convinge, că dulcea patrie maghiară nu e amenințată de nici un pericol din partea Românilor, până când în partidul lor își găsește apărători, ca pe d. Goldiș, în stare ori când a paraliza pornirile unui agitator neînfrînat ca Aurel C. Popovici.

În privința primului punct din programul dela 1881 d. Goldiș a fost totdeauna sceptic, nehotărît și lipsit de curajul civic, pe care l'a avut d. e. d. Maniu, singurul dintre deputații români, care a declarat în Camera ungară, că dânsul va lupta pentru autonomia Transilvaniei — și singurul care în chestia autonomiei naționale a știut să mărturisească la 1908 convingeri tari ca acestea: „Poporul român nici când nu va renunța la aspirațiunile sale și la drepturile sale, cari izvoresc în mod firesc din ființa lui națională. Nici când nu se va mulțumi „să fie judecat și administrat și lăsat să se desvolte în limba și cultura sa”, ci va pretinde totdeauna ca el însuș să se judece, să se administreze și el însuș să-și protejioneze înaintarea limbei și culturii sale cu toată puterea statului, care trebuie să fie în toată puterea cuvântului și a lui”.

(Să se compare aceste cuvinte ale dlui Maniu cu ceea ce spune Treitschke: „Es ist eben unmöglich, dass eine Nation selbst nur bloss verwaltet wird; irgendwie selbst, zu verwalten ist der Drang eines jeden tüchtigen Volkes”).

Despre toate aceste cerințe elementare ale autonomiei naționale d. Goldiș însă nici nu vrea să facă amintire în articolul său din 1903. Ceea ce se explică prin îm-

prejurarea că d. Goldis a scris acel articol cu vădita intenție de a se recomanda pe sine și pe ortacii săi de atunci — „conlitorghisitorii” și osândiții de astăzi — în grațiile mântuitorului Tisza, de dragul căruia a dat uitărei cerința cea mai de căpetenie a programului național.

Dar nu numai contra punctului I. al programului național a păcătuit d. Goldis, ci și contra punctului II din acelaș program, care obligă pe toți aderentii partidului național să lupte pentru „introducerea ex lege a limbii române în toate ținuturile locuite de Români, atât în administrațiune, cât și în justiție”. D. Goldis va fi crezut că contribuie la realizarea acestui postulat politic, *introducând singur și de bună voie limba maghiară acolo, unde această limbă nu avea ce să caute: în ziaristica națională română!*

Prin această cutezanță herostratică a sa d. Goldis a venit în conflict și cu punctul VII al programului nostru național din 1881.

Pentru susținerea școalelor confesionale — postulatul politic cuprins în al V-lea punct al programului național — știm, cum a luptat d. Goldis: sfătuind corporațiile bisericesti, din cari face parte, și insistând, ca să închinăm toate școalele dintr'odată și să lăsăm educația poporului în grija dușmanilor seculari. Deci și în punctul acesta a lucrat *nu ca un aderent, ci ca un trădător al programului nostru național!*...

Ne întrebăm deci: un politician care în chipul acesta a luptat în sfera sa de activitate pentru realizarea singuraticelor puncte din programul nostru național, mai poate el avea dreptul de a arunca asupra altora acuzația trădării?

Să răspundă la această întrebare cetitorii și d. Dr. V. Branisce, care după articolul unguresc al dlui Goldis din 1903 a putut să procească „cu certitudine matematică” țigăniile, ce aveau să zguduie

Aradul și întreg românismul ciscarpatin la 1910—1911...

Dar dacă d. Goldis a fost atât de „intransigent” în naționalismul său, încât a putut să desconsidere rind pe rind atâtea puncte ale programului din 1881, să vedem, poate a ținut mai bine seamă de ele și le-a respectat mai conștientos marele elector dela Ceica și celebrul organizator Suciuc?

Fiindcă de câte ori vine vorba de acest *providențial bărbat al desorganizării noastre naționale politice*, trebuie să ne aducem aminte și de principalul argument cu care operează Dsa în discuții ziaristice: *barosul*, — de aceea fie-ne permis a chema pe venerabila „Gazeta Transilvaniei” în ajutor, să ne scape din necaz, dându-ne ea răspuns la întrebarea de sus.

În numărul 120 din 1905 al „Gazetei” s'a publicat un articol sub titlul: „*Concesiuni în detrimentul iubirii de neam*”, în care activitatea politică a fenomenalului Suciuc și a ortacilor săi este apreciată, după cum urmează:

„Deputatul Dr. Ioan Suciuc a ținut să rostească și el o vorbire în dietă, potrivit du-i tenorul astfel, ca să nu displacă „coligului său” Apponyi și opoziției coaliate. Această vorbire, deși insistând asupra unor lucruri aproape bagatele și cuprinzând orizonturi politice foarte înguste, sau poate chiar pentru aceasta, a întâmpinat în multe rânduri vii aprobări din partea deputaților unguri, mai ales a celor din opoziție. Și nu e mirare! Prea firesc, că Ungurilor le sunt binevenite enunțările de felul celor cuprinse în vorbirea deputatului Suciuc, care dela început a declarat, că va avea în vedere în primul rând exclusiv interesele *națiunii maghiare*, iar interesele neamului său le va accentua numai *per tangentem*, cum a și făcut.

„Ce însemnează aceasta? Un deputat român merge în parlamentul din Budapesta, ca să-și cheltuiască oratoria întru

apărarea intereselor națiunii maghiare? Dar aceste interese nu erau avizate la apărarea dlui Suciuc; ele își aveau demult apărătorii lor destul de înfocați și rășboinici, cari toți, fără colorit de partid, pe zi ce merge, devin tot mai agresivi și mai periculoși pentru interesele noastre românești. Impotriva acestora ne-ar fi trebuit luptători ageri și de ispravă, iar nu oameni cari se duc la dietă cu gândul de a face „concesiuni în detrimentul iubirii de neam”, cum s'a exprimat Dr. Suciuc.

„Între toate vorbirile, câte se vor fi rostite după vremuri pentru apărarea cauzei noastre românești, a dlui Suciuc e unică în felul ei. Desfidem pe ori cine să-i poată afla păreche în analele luptelor noastre naționale-politice. Nu, de sigur, pentru că înaintașii noștri au luptat cu bărbăție, în firma convingere, că se jertfesc pentru o cauză sfântă și dreaptă și în speranța, că stăruințele lor necurmăte totuș vor trebui să fie cândva încununăte de succes. *Wer's Recht hat und Geduld, für den kommt auch die Zeit!*”

„În schimb însă ce vedem la luptătorii activiști de azi, eroii frazei ungurești și diecii prea puțin pedepsiți întru tainele limbii și istoriei noastre naționale?

„Cuprinși de un neastâmpăr pueril, cu dorul de-a face politică, ei au spart solidaritatea atât de indispensabilă unui neam asuprit și au pornit în grabă febrilă la Budapesta, ca să facă concesiuni, *în schimbul cărora nimenea nu le îmbie nimica*, — și să arate, că și ei știu vorbi ungurește.

„Aceasta e toată isprava lor de până acum: i-au lăudat gazetele ungurești, că vorbesc corect limba maghiară.

„Nici speranță de vre-o izbândă cât de mică nu poate lega nimenea de o luptă, care în chipul acesta se începe prin abandonarea celor mai neînlăturabile exigențe ale neamului și prin lunecarea pe povârnișul concesiunilor.

In voia soartei.

— Note de drum. —

De C. Georgescu-Muntean.

Vestmintele noastre de oraș ne cam supără, dar oamenii de pe aici, sunt buni, plini de voie bună și ne împacă repede, repede. Simpli la grai și veșnic rîzători, plini de sănătate cu rumeala în obraji, ai întrupată icoana adevăratului om de munte voinic și sănătos. Mai încolo se învârt jocuri în sumetul subțire al vioarei și dangățul cobzei. Se joacă „Briulețul” apoi „Hora”. Chiotele nu mai conțenesc. Un flăcău mai istet rostește cu capul dat pe spate strigături:

Frunză verde de migdală,
Draga neică-i bălăioară,
Ochii ei mă bagă 'n boală,
Sprincenele mă omoară.
Și dacă mor putrezesc
Ochii tăi nu mai privesc.

Ori

Frunză verde baraboi,
Întoarceți hora câte doi,
Și la dreapta apucați
Pe fetițe sărutați.

Aroușul alunecă par'că mai ușor când un flăcăiș mândru, cu mustața o umbră și cu sprincenele îmbinate din plin strigă:

Frunzuliță și-o cicoare
Tinde struna lăutare
Să s'audă 'n depărtare
C'am făcut dragoste mare.

iar după câteva învârtituri pe astălaltă:

I-auzi, i-auzi, i-auzi ia
Întoarceți hora tot așa,
C'a venit mândruja mea
Și-o să mă sărut cu ea.

Privim așa prin vălul ăsta de lume, ne frecăm unii de alții și ne simțim bine. De prin cărciumi vine cânt de vioară, cânt de-alesu. În preajma meselor, bătrînii cinstesc din belșug, uitând din griji și amărăciuni.

Mai încolo la larg, un munte de om, care se pare c'a băut prea mult data asta, căci a adunat în preajmă-i o sumedenie de copii în cămeși, spune nu știu cui c'a fost la luptă cu muscali și cu turci. Câte un drac de copil îl mai trage din când în când de haină, iar moșul îngăimează câte-o injurătură din ocelea muntești care împrăștie pentru o vreme ceata gălăgioasă de copii...

Sunt ceasurile aproape 4 și socotim că-i vremea de vizită. În drum întâlnim pe dsoara Mărioara Popoescu, fiica cea mare a preotului Samson, ni-o închipuim după doliul și după oare-cari trăsături asemănătoare în familia preotului. Ne prezentăm. E veselă și spune cu grai repede, rîzătoare ceea ce o face nespus de plăcută, că ne-adăsta pentru masă. Arătăm câteva din pricinile ce ne-au făcut să nu venim, în vreme ce o luăm încetul către casă. În curte întâlnim pe dna Popoescu. Nu știu cum, dar la vederea sa m'am simțit înfiorat, mi-a revenit în fața ochilor tabloul celtr din urmă momente ale fiului său.

Intrăm în salonul gătit frumos, încăpător, plin de răcoare, cu aceeaș atmosferă primitoare

și cu acel suflu aducător aminte că pe aici a umbat o ființă dragă, dusă și care a stat poate și pe scaunul pe care m'am așezat eu de câteva momente. Rînd pe rînd văd și restul copiilor, pe sorioara cecalaltă, micuța domnișoară Sylvia Popoescu, premiata concursului de porturi naționale din anul trecut dela Cămpina, — pe frații mai mari și pe zîmbitorul Neculai, cel ce pare că icoana adevărată a celui pierdut. Și par'că aici, în tăcerea ce se lasă, aștept pe cineva, căruia i-am făgăduit să-i văd căminul lui, părinții, surorile și frații lui, într'o seară de toamnă târzie. Zădarnică adăstare!... Mă simt atât de îndurerat, cu cât mă încredințez de realitate. Vorba se scurge liniștită, amintiri, reflexii, păreri, și principii personale sunt subiecte care încheagă dela o vreme discuții serioase.

Cățiva mosafiri noi, aduc vești nouă și convorbirile se încing cu tot dinadinsul. Ne simțim elipă cu elipă mai la larg, inimile ni-se descolă cu totul dela o vreme. Venirea preotului Samson, plin de veșnica-i voie bună, liniștit ca după somn aduce mulțumire în inimile celor veniți și încheie-ne întinși la sfat, nu glumă, desmormântînd din trecut amintiri, icoane de dascăli cu obiceiuri de-ale lor, întâmplări ce ne înveslesc pentru moment și fac să treacă vremea.

Către seară o luăm cu toții către obor. În drum ne oprim pe la „Nea Lache” cum îi zice Brezenii. În sala neîncăpătoare se joacă „Ca la Breaza”. Jocul ăsta m'a impresionat încă dela Provipa prin delicateta mișcărilor, prin muzica săltărească și țineam cu tot dinadinsul s'o văd jucată și aici, la obârșia ei. În drum fac cunoștințe multe, care

„Pe cei câțiva deputați români de sigur nu i-au trimis alegătorii lor în dieta țării, ca să facă complimente opoziției maghiare din care va ieși guvernul de mâne, nici ca să-i asigure — cu rost și fără rost, și când e trebuință și când nu e — cât de patrioți sunt Românii și cât de unguerește știu ei simți... Nici n'au fost trimiși acolo, ca constituindu-se într'un club al lor deosebit, să decreteze ca limbă oficială în consfăturile lor tocmai pe aceea, în contra despotismului căreia s'au făgăduit înainte de alegeri, că vor lupta din răzputeri.

„Nu „concesiuni în detrimentul iubirii de neam”, ci o luptă energică și înțeleaptă pentru drepturile limbei, care cuprinde în-treagă comoara vieții sufletești a neamului nostru — luptă fără șovăire le-ar impune o „datorință patriotică” bine înțeleasă.

„Dar presemnele sunt așa de cobitoare, încât îndreptătesc pe ori care cercetător mai de aproape al lucrurilor la concluziunea, că această activitate, astfel inaugurată, la nimica bun nu va putea duce, pentru că nu pare de loc a fi o luptă demnă și serioasă, ci mai curînd închinarea steagului și încă o închinare fără luptă, care nici barem provocată de necesitatea neiertătoare a împrejurărilor nu era, ci numai așa din bun senin, *de dragul de a face politică*”.

Cine nu recunoaște în articolul „Gazetei” din 1905 glasul de Cassandra îndurerată?

Dar unde era pe atunci comitetul național? Pentru ce nu-și îndeplinea datoria de a anatemia „Gazeta”, pentru astfel de aprecieri trădătoare? Ori nu era încă descoperită miraculoasa rețetă din 20 Decembrie 1910, izvorită din creerii atâtor fruntași doctori în drept și medicină? Și d. Suciul cum de nu scotea atunci „barosul” să organizeze pe biata „Gazetă” și s'o învețe disciplină de partid?

Căci acuzația, ce ridică la 1905 „Ga-

zeta” contra organizatorului Suciul și-a tovarășilor săi de ispravă, nu era mai mică, decât cea ridicată la 1910 de comitet și la 1911 de ziarul „Românul” contra „Tribunei”? Și faptele lor dovedesc, că nici nu era cu totul lipsită de temeii.

Articolul unguerește al dlui Goldiș a făcut începutul la 1903, declarația dlui Suciul dela 1905 cu „concesiunile în detrimentul iubirii de neam” a continuat pornirea trădării, pe care avea s'o încununeze Mangra la 1910, prin pășirea și cuvântarea sa dela Ceica.

Dacă este adevărat, că „Tribuna” din Arad s'a înființat cu scopul ascuns de a pregăti guvernamentalizarea partidului național român — și acum, după ce cunoaștem oamenii, nu avem motiv de a ne mai îndoii — tot atât de adevărat este, că Goga și colaboratorii de azi ai „Tribunei” au meritul incontestabil de a fi mântuit acest ziar din ghiarele trădătorilor, cari s'au împărășit ca făina orbilor: Mangra — în bârlogul rușinei și imbecilității sale la Oradea, iar Goldiș și Suciul în palatul gloriei lor autorizate în strada Zrinyi. Nădăjduim, că în conștiința lor națională se vor simți tot atât de împăcați și triumfători și cei din urmă ca și cel dintâi...

Națiunea „recunoscătoare” ar fi în drept să adreseze la tustrei cunoscutele cuvinte de adio, ticluite cu măiestrie de Grigorie Alexandrescu:

Adio, lung adio și fără revedere
 Departe, mult departe fugiți din țara
 mea
 Pustiul Siberiei v'așteaptă cu plăcere
 Pământul să vă 'nghiță și Dracu să vă ia!

Cetățui „pierdute”. Gazetele unguerești au o nouă pricină să plângă pe ruinele cetățuilor unguerești pierdute. De astă-dată „Pesti Hirlep” bate clopotul într'o dungă. Într'un articol al unui număr mai recent, un aumit Dr. Csányi Gusztáv, scrie despre viitoarea alegere de primar din Lugoj și despre fondurile grănițarești din Năsăud.

Cică pentru postul de primar din Lugoj, partidul guvernamental a candidat pe un român cu numele Băltescu, iar românii ar voi să-l aleagă pe protonotarul orașului, Florescu. Băltescu s'a dat până acum de român moderat, Florescu însă e un agitator care dorește domnia naționalităților. Domnul Csányi dăscălește partidul guvernamental din Lugoj pentru că a candidat un român după naștere și cere un candidat ungar care ar reuși față de voturile românilor din acest centru (!) maghiar.

A doua veste tristă despre primejdia întăririi românilor este în legătură cu fondurile grănițarești din Năsăud, cari, în urma slăbiciunii guvernului de astăzi, ar fi gata să înceapă (!) pe mâinile românilor. Dacă lucrul acesta se va întâmpla atunci și Năsăudul și împrejurile lui vor fi desființate pentru unguri.

Toate aceste nu ne mai impresionează de loc. Ne mirăm numai de unde își ia acest domn Csányi tupeul să numească Lugojul și Năsăudul centre unguerești? Cum poate să înceapă pe mâinile românilor o avere ca fondurile grănițarești, care este a lor? Cât privește alegerea de primar din Lugoj, nu ne îndoim că după pilda ziarului unguerec, românii își vor strânge rândurile și vor ști să-și impună voința lor împotriva tuturor cari atentează la exercitarea drepturilor lor.

Gimnaziu catolic în Oravița. Consiliul comunal din Oravița a hotărât să facă pașii necesari pentru înființarea unui gimnaziu catolic. Episcopul Glattfelder va contribui la susținerea gimnaziului anual cu 8000 cor. și tot atâta comunei din jur. Dela stat se așteaptă un ajutor de 300—400,000 coroane.

Ținutul Oraviței este ținut românesc. La înființarea acestui gimnaziu trebuie să se ție, deci, seamă și de drepturile limbii materne ale populației românești.

Sperăm că, la vremea sa, unul dintre deputații noștri va aduce în discuție, în Cameră, chestiunea aceasta.

Alegere de deputat la Rittberg. În cercurile politice din Budapesta se svonește că mandatul de deputat al cercului Rittberg (comitatul Torontal) va ajunge în vacanță. Actualul deputat, baronul Orosdy Fülöp va fi anume numit prin Maj. Sa membru al Camerei magnatilor.

Partidul guvernamental va oferi candidatură lui Justh József, mare proprietar în Moriczfalva. Alegătorii români și șvabi, împreună, alcătuiesc majoritatea în cerc.

au aceeaș voie bună și cu acelaș veșnic zîmbet pe buze. Din sala de joc vin sunete de vioară, se joacă „Sultănică” apoi o vreme săltăreța horă. Strigăturile din nou încep să răsune.

Frunză vrede și-o simică,
 Cine dragostea îmi strică,
 Dumnezeu să nu-i dea pace
 Pe-un s'o duce și-or ce-ar face.

Ori:

Bade, de dor și de drag,
 Ți-am scris numele pe prag,
 Scrie-mi-l și tu pe-al meu
 Într'un colț de ebischindeu
 Ca să-ți iert păcatul tău;
 Păcatul și jurământul
 Nu te-ar mai răbda pământul.

Seara se lăsă încet, încet. Un zabranic subțire, ca o maramă străvezie albastră, tremură parcă pe de-asupra munților stăvilind privirea și pășește încet, încet peste sat. În amurgul neînchis de frumos adie de undeva, de deprate cântarea duioasă înlăcrimată a buciului. Cumpenile celor câteva puturi încep să țipe prelunge, apoi de departe se aude cântecile din fluier ale ciobă-

nașului pe dealurile învecinate, în vreme ce talanga vitelor se aude în capul uliței, care te impresionează așa de mult, îți lasă o undă de melancolie ca și cel din noaptea Invierii; iar de undeva, dintr'o casă, dintr'o grădină nu știu de unde, prinde a se auzi un glas de copilă, ce se înalță duios, tremurător o vreme în amurgul de vară din ce în ce mai de nepătruns.

Părintele Samson cu întreaga familie m'au hotărât să rămân și pentru mâne prin Breaza...

25 Iunie.

Des de dimineață m'am trezit astăzi, ca niciodată poate, în viața mea. Odaia îi scaldată în lumină. Cele câteva mâni de apă aruncate pe față mă desmetecesc de-a binele. Mă îmbrac în grabă și după aceea ies afară. Nimeni din ai casei nu s'a sculat. Un cocoș de prin vecini, mai somnoros, își trîmbitează în depărtări acuma cuteurigul lui prelung. Dintr'o curte de pe aproape un muget de vacă se ridică chemător; de undeva un fluierat; gâgâit de găște în vreme ce vârfurile munților învecinați se luminează încet, încet, risipind întunerecul nopții. În liniște, netulburat, pot să văd mai bine satul.

Ies pe șoseaua dreaptă, străjuită de căsuțe drăguțe, cu ferestre înflorate cu chemare roșii, albastre ori galbene, cu garduri mari, livezi de pruni întinse, cu covoare verzi de iarbă deasă, pe de desubturi, cu roade date 'n copt, în mireasma florilor și a verdeții rourate, care-ți umple trupul, te face mai viu, mai dispus. Iei și colo răsară la un gard, ori din frunzișul des al pomilor, copile înalte, cu sprincene din plin îmbinate pe albea chipului, cu obrajii rumeni ca bujorul, cu zîmbetul veșnic pe buze, cu voie bună, — și-ți mulțămesc voioase la „bună dimineața” ce i-o arunci în trecere. Pretutindeni e viață de eu răsaritul soarelui până noaptea târziu...

Mi-am trecut tot timpul astăzi în casă. Soarele prea tare ne-a făcut să lăsăm de grabă transparentele dela ferestre și după cină strînși în salonașul eu gust gătit să mai povestim, noi cei tineri, de ale noastre...

Pe seară mi-a fost rău. O criză de nervi, provenită nici eu nu știu din ce pricină m'a făcut să stau acasă, să lipsesc dela petrecerea eu joc ce se dă la școală în astă seară, de tineretul de aici. Am hoinărit așa singuratec o vreme pe ulițele

NEUMANN M.

CROITOR PENTRU DOMNI.

Furnisorul curții ces. regale și cameriale.

Costume: Frack, Smoking, Rendigol și Sagnet gata sau croite după măsură, fără obiecțiune, admirabil lucrate.

Magazin de haine
 pentru bărbați, copii și fetițe

ARAD

A cui va fi puterea. Sub acest titlu ziarul „Alkotmány” organul partidului popular, dă azi o interesantă perspectivă — firește numai verosimilă — a viitorului apropiat în politica ungară.

Semnatura situației — spune „Alkotmány” — e că primul ministru vrea să rămâie, în ciuda multelor sale insuccese. O atmosferă de nesigurantă n'a fost însă de mult ca astăzi. În sânul partidului guvernamental sunt mulți cari îl consideră pe contele Khuen — căzut și tot mai verosimilă se țese la suprafață combinația cu un cabinet Lukács László. Această combinație plutește în aer în fel de fel de versiuni. Lukács, ministrul de finanțe, ci că ar fi găsit soluția definitivă a situației, împăcând și reformele militare și chestia reformei electorale și — în consecință — firește și pe Justh. Soluția aceasta ar îmbrăca formele unei noi coaliții și anume în chipul următor: partidul lui Justh ar primi portofoliul de comerț (contele Batthyány Tivadar) și pe cel de justiție (Holló Lajos), iar partidul lui Kossuth portofoliul de finanțe (Désy Zoltán), rămânând celelalte portofolii partidului guvernamental de azi și rezervându-i-se contelei Tisza portofoliul de interne. Deosebirea între coaliția aceasta și cea din trecut, se resumă în faptul, că realizându-se ar fi compusă din elemente în majoritate 67-iste. Cu toate că Tisza, pe timpul coaliției lui Wekerle, lansându-se ideea unui cabinet Lukács—Justh, se revoltase atât demult încât interzise membrilor clubului Nemzeti Társaskör să primească vre-un portofoliu în acest cabinet, azi situația e de așa, că înlesnește o combinație la fel. În realitate noua coaliție ar ținti doar numai desarmarea opoziției și, în consecință, păstrarea unității în partidul guvernamental.

Combinația aceasta a ziarului „Alkotmány” e atât de inorală, încât, considerând viața politică a patrioților noștri, ni se pare prea ușoară de realizat de îndatăce situația contelei Khuen se va mai fi slăbit prin vre-un insucces de felul celor avute.

Goldiș & Apponyi.

Primim din Ospedaletti, dela d. Lazar Triteanu, asesor consistorial, următoarea scrisoare:

Domnule Redactor,

A scris cinera în „Tribuna”, că fostul ministru de culte și instrucțiune publică, contele Apponyi Albert s'a exprimat către un asesor consistorial din Sibiu, că d. Vas. Goldiș „minte conștient — tudatosan hazudik”.

Din 1 Decembrie v. a. e. sunt în concediu, departe de petecul de pământ pe care se desfășură războiul fratricid. Încă înainte de a pleca în concediu am auzit, că d. V. Goldiș, s'a adresat d-nilor deputați dietali Dr. Iosif Siegescu și Constantin Burdea cerându-le declarații de rehabilitare morală. Nu știu ce atestate de conduită îi vor fi eliberat dnii deputații mai sus pomeniți. Aud însă că d. Goldiș a publicat în „Românul” o scrisoare a contelei Apponyi, în care acesta declară, că nu știe când și între ce împrejurări ar fi zis că d-sa (V. Goldiș) „minte conștient”. D. V. Goldiș consideră această scrisoare dovadă suficientă pentru rehabilitarea Dsule și asupra asesorului consistorial din Sibiu se descarcă cu cele mai grosolane epitete, cari nu sunt obișnuite între oameni culti. Aceste epitete îl privesc pe Dsa. — În meritul afacerii, față cu scrisoarea publicată, adevărul e, că în toamna anului 1909, după congresul național-bisericesc, contele Apponyi în cabinetul său de lucru, s'a exprimat către mine că

„Goldis László tudatosan hazudik”.

Când anume și între ce împrejurări, voi spune amănunțit după reîntoarcerea mea acasă, consultându-mi însemnările făcute asupra incidentului penibil. Deci puțințică răbdare ilustre V. Goldiș și te asi-

satului, apoi prin aceea cu nuci, după ce-am luat un calment. Ca nicăiri aici la Breaza, nu m'a impresionat apusul de soare văzut din splendida alee de nuci, în mireasma ametoare a frunzelor pline de suc de amăruie, este cu adevărat o splendoare! Este un șirag plin de armonie, un șirag de nenumărate culori pe vârfulurile munților depărtați, pe dealurile învecinate, pe apele svăpăiate ale Prahovei și pe cerul albastru curat, până la orizontul roș-auriu. Și cu cât amurgul cade, tot mai greu simți și liniștea aceea adâncă, dumnezeiască, că se lasă treptat, treptat și ea. Și un vânticel par'că adio dela o vreme dinspre riu, prin frunzele nucilor, odată cu muzica nelămurită a valurilor Prahovei. Toate astea sunt pline de atâta poezie, te face să rămâi acolo vreme multă pe mal, până când stelutele încep să se ivească una câte una, oglindindu-și chipul lor, aurii în apele rîului ce par'că acumă curg tot mai liniștite, tot mai tăcute... și care în starea în care mă găsesse eu ini face atâta bine, mă mângâie par'că în îndurerarea mea...

*

Pe o bancă, dela mijlocul aleii, m'așez obosit, îndurerat... Mă simt așa de singur pe lume, așa de părăsit! Simt atât de mult lipsa unei ființe dragă care să mă priceapă, să mă mângâie... Odată, demult de tot, am iubit și eu pe cineva, pe o copilă svăpăiată, am iubit-o pentru că o socotisem un suflet ales, o femeie superioară care pricepea în altfel viața decât ori ce muritor, dar de care m'am înșelat. Pentru ea scriu aceste și multe altele, pentru ea aștern impresiile mele, și ori cât de sarbăde ar fi descrise sunt totuși oglinda credincioasă unde poate privi ori cine, cu atât mai

mult ea, firea și sufletul unui om pribeag ce-am fost eu. Și după ce vor trece ani, după ce colbul uitărei se va așterne peste aceste file îngălbenite, când o va cuprinde nostalgia, atunci le va ești și de mule ori se va trezi poate cu ochii umezi și cu'nregret în suflet, un regret măcar, pentru ființa aceea pribeagă, ce poate atunci se va fi stins departe de ea, și care se odihnește sub un morman de pământ, fără de nici o floare, semnul unei neconținute aduceri aminte pentru cel pierdut, cu o cruce tristă, fără candelă, la căpătâi. Și poate numai atunci, când nu voi mai fi, se va încredința pe deplin, din ceva ce va răsuși din rîndurile mele și din câte își va aduce aminte, numai atunci se va încredința cât de mult am iubit-o, că am jertfit cele mai frumoase clipe ale vieții mele, clipele scumpe ale tinereții.

Nu, eu adevărat, nu am pe nimeni acum, sunt un suflet stingher, care n'are nici o ființă să-l înțeleagă, să-i spună flacăra ce-i arde simțirea, nu n'am pe nimeni, pe nimeni cui să-i spun cum înțeleg eu viața, care îmi sunt planurile de luptă în viitor, cu care să gust și amarul și dulecele vieții acesteia atât de ciudată...

Și poate acumă-i departe, cine știe unde, poate că în pridvorul casei, privind la acelaș apus de soare ca și mine, în aceste zile de vară și cine știe iarăș unde o duc gândurile!?

26 Iunie.

E Duminecă. M'am sculat tare târziu și-mi pare rău că nu am putut să mă scol de dimineață, așa fi avut o plăcere nespuse să merg la biserică. Nu știu, de un cărd de vreme am prins o dragoste fanatică de lăcașul sfânt al Domnului. Acolo ca nicăiri îmi pare că găsesse mângâierea și liniș-

gur că-ți voi răspunde după cum va cere trebuința. N'am obiceiul să rămân dator.

Ospedaletti la 18 Decembrie v. 1911.

Lazar Triteanu,
Asesor consistorial.

O nouă teorie.

De Vasile C. Osvadă.

Fără îndoială, d. Dr. Voicu Nițescu, avocat și redactor la „Gazeta”, dă dovada unui înalt sentiment de colegialitate, când se face apărătorul „advocații” române prin articolul publicat la loc de frunte în numărul de Duminecă al „Gazetei Transilvaniei” în care „protestează energic împotriva acelor cari atacând și desfidând pe toți (sublinierea e din gazeta) advocații români.”

Tot asemenea d. Dr. Vaida-Voevod prin articolul său publicat în „Românul” din Arad — ajuns publicului într-o zi cu acela din „Gazeta” — respinge cu indignare „mieșorarea și ponegrirea”, ce s'ar face „mîmbului și valorii corpului advocaților români.”

Energicele proteste, în felul cum s'au făcut, puteau lipsi, după ce nu s'a găsit un singur om și nu s'a scris un singur cuvînt prin care s'ar fi atacat vre-odată „toți” advocații ori „corpul” advocaților români.

Imutilele apărări și proteste, departe de a fi lăși cuiva, sunt foarte potrivite să arunce în și așa destul de hărțuita noastră opinie publică un nou și primejdios măr de ceartă, trecînd se înțeleagă, peste străvezia, dar puțin aleasa încercare de împiedecă, acum în preajma înierii abonamentelor, intrarea „Tribunei” în casele advocaților.

Prin articolele din vorbă suntem puși, așa din bun senin, în fața unei noi probleme: să se stabilească, mă rog, care clasă, care ocupație, care tagmă este prin ea înșasi și nu prin calitățile individuale ale membrilor ei, la locul prim al carierei pe ori care teren al activității și luptei naționale.

Se înțelege, această fixare, pe care atât d. Dr. Nițescu cât și d. Dr. Vaida o rezolvă fără apel în favorul exclusiv al advocații române — se face în vederea îndreptăririlor și privilegiilor ce-ar fi să se împartă în viața obștească a neamului nostru.

Porniri din câteva cuvinte de critică, izvorită din sentimentul publicului chinat de prea desele arătări ciudate și, de sigur, condamnabile, ce se iveau din felul de a-și face meseria și din spiritul

tea sbuciumului meu sufletesc, acolo în mireasma de tămâie, în fumul de luminări găsesc iertarea greșelilor mele.

M'am sculat trist și cine mă întrebă din casă ce am nu-i pot nici eu răspunde ce am. Am început și pe aici a deveni ciudat pentru ceilalți și răpus pentru mine. Ce gândiam acum câteva zile la Provița! S'au dus toate!... Simt așa umecori, ca și astăzi, un gol în mine, un gol care mă întrecează, un gol care îmi face rău, mă face să plîng. De ce? Nici eu nu știu, nici chiar mie însu-mi nu mi-aș putea spune.

O preumblare prin sat o vreme, cu toți ai casei, după amiaza zilei acesteia de Iunie, mă mă liniștește puțin. Intrăm după aceea în alea cu nuci. Privesc în vale multă vreme. Prin desigur, prin cătune, pe malurile Prahovei svăpăiate, mierla-și fluieră toată ziua cântecul ei, cu o privi repezi câte odată. Pe malul colalalt al rîului o apa limpede, se ivește la un colț de deal după o vreme, de printre cătune, silueta dreaptă a unei copile, ce încetișor se apropie de mal și liniștită, cu un pic de lene datorită căldurii își desface vestmintele ușoare, și așa goală, nepăsătoare se asvârle șglobie, cu țipete ascuțite, răsunătoare în tăcerea munților. — în apele ce par o clipă înfiorate.

Pe la ceasurile 6 pornim spre gară. Domnișoarele Popescu adastă trecerea unor prietene, către Poiana Tapuhui. Vor să le arate dragostea prin venirea lor la gară și prin buchetele mari de flori de câmp și de grădină...

...La întoarcere, ne abatem pe la cimitir. Este o dorință a mea ce mi-se satisface fără vrea, n'am cutezat în aceste zile să mi-o manifest, deși

stăpânește pe tot mai mulți dintre advocații noștri, dăni Dr. Vaida și Dr. Nițescu doresc să proprietenească publicul nostru cu o teorie și ciuită și nouă, anume, să se fixeze rolul unui om în activitatea și în luptele obștești după tagmă și nu după individualitate.

În argumentarea și întru îndreptățirea acestei teorii, dăni Dr. Vaida și Dr. Nițescu despoaie pe noi neadvocații de orice competență, de orice mărime, de orice activitate în luptele și în frământările de orice natură, ale neamului românesc. Așa Dr. Nițescu afirmă că: „*întreaga muncă uriașă, pe care o desfășurăm neamul nostru pentru conservarea existenței sale, își are temelul în activitatea interesată a advocății noastre*”.

D. Dr. Alexandru Vaida-Voevod spune: „Să ne închipuim că nu am avea decât 10—20 advocați. Cine s'ar angaja atunci să facă pe conducătorii comitatelor, în congregații, cine i-ar înlocui în comitetul partidului național, cine ar lucra pentru „Astra”, pentru fondul de teatru, cine ar primi la locul lor candidatura la alegeri?”

Ei bine, eu socot că așa pusă chestia, o discuție e cu neputință, căci cu fiecare argumentare celor spuse de dl Dr. Nițescu și d. Dr. Vaida s'ar jigni memorii, s'ar jigni activități prezente și s'ar demoraliza porniri pentru viitor, de câte ori intră unul lor din întâmplare nu ar face parte din tagma advocății române.

Dacă e imposibil ca în fiecare afirmație, vorbind de un sistem, de o reprobare, de o faptă bună ori rea, de o preponderanță de convingeri și lipsă de convingeri, să illustrezi afirmația cu tipuri, cu nume, pronume, locuință și număr de casă, eu socot că e aceeași imposibilitate să încerci scoaterea unei tagme în fruntea ori în coada celorlalte tagme, în care se găsește și bun și rău.

Toate timpurile și toate tagmele au oferit neamului nostru luptători și valori, pe urma cărora ne-a rămas moștenire și prin care se alimentează sentimentul și progresul național.

Cui i-a trăsnit însă prin minte să spună până acum, că fără advocăție n'am fi putut avea de câștigat: Șineai, Clain, Șaguna, Cipariu, Bărnau, Barițiu, Mocieni — toți bărbați și politicieni și unii advocați. Tot așa în literatură și știință: Iaconovitch-Loga, Porcius, Coșbuc, Slavici, Bărnau, Lăpădatu, Bunea, Goga, Lupaș, Agărbiciu, Cîmra, Popescu, D. Șpan, Corbu, Todieș — nici unul nu e advocat, dar fiecare e un factor important în progresul obștesc. Ori, ca să fim mai simpatici: Vasile Goldiș deputații Dr. Alex. Vaida-Voevod, Vasile Damian, presidentul partidului George Pop de Băsești, părintele Dr. Vasile Iacaciu, sunt ei advocați?

Am încunjurat de o deosebită atenție de toți ai casei și ca atare ar trebui să fiu mai la largul meu. Nu știu ce mă face să fiu aici mai stângaci și a nicăiri și ea niciodată!...

Cerul e înorat și pare c'ar vroi să ne mai ude puțin. N'a întârziat mult de altfel, căci de abia am început să intrăm pe porțița cimitirului și o ploaie repede, cu picături mari și dese se porni de dată.

Sub tadăpostul salcânilor din apropiere adăstăm trecerea ploii de vară...

Intrăm pe porțiță, trecem prin iarba udă, printre morminte și ajungem în sfârșit la mormântul dragului nostru... Ne oprim. O clipă stăm muți, răzbește apoi pornim în plâns. Il chemăm. Zădarnic, nimic nu se clintește. Aceiaș tăcere de până aci. Mă simt așa de zdrobit lângă trei ființe ce-s atât de îndurerate. În sfârșit îmi recăstig tăria și după multe încercări, isbutese să le hotărî să plecăm. M'au impresionat prea mult clipele acestea...

Seara — sunt ceasurile 7 și jum. — ne gătim de plecare spre Provița. La ce plec? Nici eu nu știu. N'aș putea răspunde decât: „Trebuie să plec” și alt nimic. M'adastă cineva acolo? Nu, bănești. Atunci? Nu știu, nu știu nici eu!...

Cu toate aceste toți cei numiți împreună cu mulți alții susțin și alimentează și își cer loc în șirurile ce nizuiesc pentru progresul nostru politic, cultural și economic, deși nu sunt advocați.

Cu asta însă nu ne trece prin minte să afirmăm că tagma advocății n'a dat și în trecut și în prezent reprezentanți cu muncă vrednică pe toate terenele. Ne gândim la Dr. Ioan Rațiu, Popovici-Deseanu, Maniu, Bre-diceanu, Partenie Cosma, Dr. Gavril Tripon, Dr. Vlad, Dr. Maniu și pleiada de tineri advocați în frunte cu Dr. Bontescu, Dr. Valer Moldovan, Dr. Voicu Nițescu și dacă vreți și alții.

Stabilirea ierarhiei personalităților istorice ale luptelor noastre naționale de sigur nu intră nici în competența dlor Vaida și Nițescu, cu atât mai puțin în competența mea.

Încontestabil că tagma advocății noastre a adus și aduce reale servicii activității publice naționale. Acest fapt însă nu îndreptățește nici insinuări, nici apărări gratuite „în numele întregii advocății”.

Căci deodată cu înțelegerea luptelor, încetul cu încetul, s'a formulat în opinia publică părerea că o parte din cei vre-o 300 advocați români lasă de dorit și în cele politice și în cele literare și economice. Spiritul gheșeftăresc al unora, lipsa nizuinței de-a dovedi o deosebire în purtarea meseriei lor față de advocații străini, a altora — amenință să fie imprimată asupra tagmei, care de sigur că și atunci va avea excepțiile sale laudabile.

Obiectivitatea cercetărilor, de sigur, îndreptățește o critică și mai aspră, cu gândul de a ajuta îndreptarea.

Să nu ne facem nici mai buni, nici mai răi decât suntem.

E cert că în fiecare tagmă se ivesc curente și caractere bolnăvicioase, dar după ce tagma advocății întotdeauna își întemeiază reclama meseriei pe sentimentul național și întotdeauna își cere în temelul tagmei rol în conducere — e firesc ca în fixarea greșelilor de ordin obștesc, tocmai tagma advocății să fie ținută mai ales în raza cercetărilor, așa cum sunt ținute și băncile noastre, după ce și aceste au la temelie reclama națională.

Urmarca firească ar fi ca tocmai advocății români la postul lor, așa cum se face la bănci, să și facă chestie de datorie din eruarea și îndreptarea colegilor, a căror activitate ori lipsă de interes dă temeii criticelor aspre. Și că sunt astfel de colegi se poate încredința ori cine, frunzărind „Sematismul advocăților din Ungaria” în care va găsi o sumedenie de advocați români, pe care nu-i

Cerul s'a limpezit; nu mai sunt semne de ploaie. O pornim, eu și prietenul Baicu ce-a stat aceste trei zile lângă mine, — la drum prin Trimești. Drumul obositor, fără obișnuință, îmi pare lung de nesuferit în noaptea ce-a căzut de-a binelea. Luna nu-i pe cer, întunecul și tăcerea sunt intime pe munte, pare că ești într'un câmp pe care s'a dat cu câteva ceasuri mai înainte o luptă între dușmani. Pe la 10 jum., rupti de oboseală, ajungem în sfârșit în Provița.

N'aș putea spune nimănui starea de deprimare sufletească în care m'am urcat în pat în seara asta. Am plâns mult și plânsul m'a mai ușurat...

Ne-am trecut zilele de acum numai în durere.

28 Iunie.

De două zile plouă într'una. Nu-i chip de ieșit pe-afară. Ieri am cercat să urcăm muntele. Când ne-am reîntors, eram pe la jumătatea calei, a început o ploaie repede. Am ajuns în vale uzi până la piele și plini de moroi. De atunci stăm în casă, ne trecem vremea cu cetitul și din când în când mai și vorbim.

București, Decembrie 10 1911.

va găsi nici în politica națională, nici în societățile culturale, nici în economia obștescă, nici între cetitorii de cărți și ziare românești. Și tot acolo se pot găsi advocați, cari chiar și în procesele politice, fie electorale, fie contra autorilor, ori gazetelor noastre au cerut și au fost plătiți.

Tot acolo se vor găsi și advocați, cu gheșefturi nepermise sub raportul dragostei față de țărâmul român. Și, în fine, vor găsi și advocați sub care „trosnesc podelele”. Intocmai cum se vor găsi astfel de tipuri și în „Sematismul preoților și al învățătorilor”, cum se vor găsi și între profesori, medici, funcționari, negustori, meseriași și mari și mici proprietari.

Cum se dă expresie temerii că între învățătorii și preoții noștri se vor găsi slabi și răi — făcuți așa prin sunetul arginților de întregire de salar și de congruă; cum se spune că nici profesorii, nici medicii noștri nu sunt scăpați de astfel de „menorocite exemplare” — să se îngăduie, mă rog, să se spună că și între advocații cei cari se zice că fac singuri temelie tuturor luptelor și aspirațiilor și progreselor românești, încă se află slabi și răi.

Dacă s'a insistat mai mult asupra greșelilor advocății s'a făcut dovadă tocmai de importanța ce li-se dă.

A lua la goană o critică justă prin opumerea cinei unei tagme, cu care nu s'a răfuit, dar căreia nime nu-i face plocon rolul de conducător, din simplul motiv că aparține tagmei advocății — e de sigur greșit. A construi ierarhia conducătorilor din fusceii tagmelor — formează miezul unei hărțuiri de clase cât se poate de primejdios.

Dacă advocații și advocații advocăților doresc să apere tagma — nizuiască să-i facă pe toți buni și valoroși, atunci, chiar cu primejdia să avem mai mulți generali decât ostași devotați, îi trece opinia publică „osztatlan állapotban” — între fruntași ca tagmă.

Informatorii confrăților din București.

În zilele trecute iarăș ni-s'a dat un prilej, să vedem cu regret, cât de superficial informată este presa din Regat și în special cea din București asupra stărilor politice dela noi și a discuțiilor noastre interne, cari sunt în curs. N'a fost destul, că ziarele guvernamentale „Minerva” și „Seara”, inspirate de duhul rău al lui Popovici și de câțiva ziarști de a doua mână, de origine din Ardeal, de un an încoace au răspândit în opinia publică din România felurite insinuațiuni la adresa „Tribunei”. Iată acum până și organul socialist „Adevărul”, cel mai cetit ziar în Capitală, făcându-se ecoul acelora, cari diriguiesc intrigile oficiale dela noi, vine de-și pune coloanele la dispoziția lor, strecurând astfel știri, cu totul false, în rândurile cetitorilor săi.

Avem înaintea noastră acest articol din „Adevărul”. Titlul clasic este „Partidul național și Tribuna”. E trimis din Budapesta, direct din centrul autorizațiilor noastre. Și este scris de însuși corespondentul gazetei bucureștene, care se iscălește cu literile inițiale L. P. cu numele întreg: Leonard Paukerow. D. ăsta în sfârșit ne este indiferent, căci este cu totul impersonal. Dar ceea-ce ne privește, este faptul, că d-sa transmite cetitorilor „Adevărului” asigurarea, că a știut „să afle opi-

Ce poate fi mai frumos cadou de Crăciun?

**O garnitură frumoasă
de piele englezească!**

Unde se poate cumpăra?

Cumpărătorilor vrednic de încredere se dă și pe rate, fără urcare de preț. — Aranjamente complete pentru dormitoare, prânzitoare, saloane și odăi pentru întregul. — Mare asortiment de trusouri pentru mirese — Prețuri excepțional de ieftine. La cerere mergem chiar și în persoană spre a arăta albumul nostru bogat în mustre.

La fabrica de mobile: Székely és Réti, Marosvásárhely, Piața Széchenyi-tér 45.

nile actualilor și foștilor deputați din comitetul executiv al partidului român.”

Iată cum rezumă corespondentul din Budapesta al „Adevărului” opiniile oficiale ale comitetului nostru executiv:

1. *Toată lumea românească a putut să se încredințeze, că motivele, pe cari era atacat comitetul de „Tribuna”, sunt absolut nebazate și numai pretexte, pentru a se ajunge scopul, urmărit de proprietarii „Tribunei” de a distruge partidul național, care stătea în calea realizării planurilor lor particulare”.*

Ne oprim la acest punct esențial și nu putem să ne mirăm îndeajuns, de unde își iau autorizații iarăși curajul de a pune, pentru un ziar bucureștean, situația politică dela noi în o lumină așa de falsă? Căci rândurile aceste citate nu cuprind altceva decât niște cundscute insinuări faustice, născocite de câțiva inși din comitet, ca un mijloc de operație în poșta „Tribunei”. Cine, din „toată lumea românească”, nu știe însă, că la multiplele somațiuni categorice făcute de noi, ca să ne aducă dovezile necesare pentru confirmarea acelor recriminări, luate din yânt, oficialitatea a rămas tăcând întotdeauna, fără să-și precizeze motivele reale, ci numai pe cele imaginare.

Să ne fie deci îngăduit — în această rectificare, ce o dăm falsilor informatori — ca procedarea asta a câtorva membrii din comitet, de a se jeli de repezite-ori în public, cu aceleași acuzațiuni prinse din lună, s'o considerăm drept o procedare absurdă! Că reflexiunile noastre critice, la adresa atitudinilor politice diverse ale comitetului, sau deputaților din timpul din urmă, provoacă în imaginea unora ideea bizară, că noi căutăm numai „pretext” de a „sparge partidul național” — și de a ne croi „niște planuri particulare” — cum zic dânsii — iarăș sunt numai niște invențiuni ridicole de intriganți, pe cari nu noi avem să le regretăm. Iar că onorabilii noștri din oficialitate, dintre cari unii așa de cărunți, au putut ajunge în halul de a ne trata cu epitete de „trădători” și a ne pune în cărcă și nouă, tuturor, o „Jeszenszkiadă” iarăș nu poate vorbi în favoarea lor, sub nici un raport, nici moral, nici intelectual, nici mai ales politic! Intre oameni echilibrați înjosirea de a uza de asemenea arme, evident desparate, fără de avea la îndemână un singur indiciu de argumentare pozitivă, înseamnă o erupție vinovată, un fenomen de neputință sufletească.

Să trecem însă peste celelalte băgăieli, mai puțin însemnate, pe cari autorizații noștri le-au transmis, drept confesune de credință politică, la „Adevărul” și să ne oprim la un al doilea punct din acest comunicat oficial, către poporul român din Regat, în care brutalitatea frazei neputincioase și neadevărul complet sunt tot așa de transparente, ca și intrigile anterioare. Iată noua insultă a „executivului” comitet:

2. *„Procedarea Tribunei a ajuns apoi pretextul tuturor elementelor sovăielnice, pentru a-și scuza retragerea lor dela lupta dreaptă. (Iarăși un „pretext”. Ori ce cuvânt din această nouă combinație născocită este pur și simplu o minciună! Red. „Trib.”) Astfelcă, aderenții, cu cari Tri-*

buna se mândrește, se recrutaază din elementele cu sentimente guvernamentale (o grosolană minciună! Red. „Trib.”) și utilitaristă (altă prostie! Red. „Trib.”) pe cum și din scriitori tineri, exploatați politicește”...

Nici o boabă din aceasta nouă și scandaloasă informație, la adresa „Tribunei”, nu este esactă. Găsim însă, că în asemenea criminale scornituri, răspândite anume în sânul opiniei publice din capitala țării românești, sub firma ilustrisimilor noștri diriguitori oficiali, constituie o împedecă dovadă de adâncă prăpastie, ce ș'o pregătesc ei singuri. Poliantele noastre din trecut și cele actuale sunt o mărturie a modului intransigent, cum am știut noi să fim folositori cauzei noastre naționale și ne-am deosebit, pururea în materia de prioritate din lupta pentru cultura națională, față de gazetele autorizate și găunoase, cari s'au prăpădit sub ochii noștri, ca ciupercele în farfuriile politicianilor, lacomi de glorie. Recidiva asta cu „Românul” e un păcat din a treia naștere. Așa încât nici vânzările șarpelei fără dinți, care scoate limba din fruntea organului autorizat și nici măcar crampele furioase și rânjetele lătărețe ale lui Popovici, necum apucăturile deplorabile din comunicatele comitetului, nu ne vor putea abate dela datoria noastră, ce ne impunem ca organ național, de a apăra și de-aci înainte adevărul și interesele superioare ale neamului nostru, care este în acelaș timp și partidul nostru național.

Aceste sunt scurtele noastre explicații, pe cari le transmitem „Adevărului” și altor gazete bucureștene, cărora le lipsește informațiile reale și se fac interpretii, de voie sau nevoie, ai confuziilor și tendințelor odioase, ce li-se servesc din partea unui simplu comitet, care n'are altceva de lucru, decât să-și teamă situația și de aceea vociferează.

Înainte de aceste deslușiri, date însă pentru lămuriri necesare, am voi să răspundem câteva rânduri și dlui C. Mille, care, îndată după apariția comunicatului din foaia sa cu mărturisirile cu pricină, a scris un articol, bine-voitor „neînțelegerilor de peste munți”. D-sa, ce e drept, se scuza că „nu cunoaște în deajuns oamenii și faptele ce se întâmplă peste munți, precum și bărbaților politici români din țările subjugate”, deci „în prima linie nu putem să fim buni și imparțiali judecători, și nu ne putem exprima nici aprecierea în favoarea uneia, sau alteia dintre cele două tabere”... După introducerea aceasta, d. Mille e generos cu toți dela noi și ne propune „păcea” din părțile amândouă, ca „să se pună capăt acestor diferende dureroase”...

Mulțumim, firește dlui Mille, acestui înflăcărat apărător al libertății cuvântului și energie străduitor al drepturilor democrației din București, care pretinde a fi, ca publicist, dușmanul cel mai mare al minciunei în presă, — îi mulțumim, că se gândește din când în când și încoace, la trebile dela noi, când, în gazeta sa răspândită, reproduce telegrame și informațiuni, hotărât nesimpatice nouă, celor din jurul „Tribunei” și foarte exagerate, foarte

parțiale, la adresa ciocoilor noștri, — ca să vorbim stilul d-sale.

Am dori însă, pentru viitor cel puțin, ca dnii directori ai ziarelor bucureștene, chiar d. Mille, să caute o informație mai obiectivă asupra stărilor dela noi și a oamenilor, cari luptă cu condeial, sau cu grai viu în adunări electorale românești. E o pacoste aceasta pe capul presei din Regat, că nu-și ia osteneala să citească presa noastră, ca cel puțin, prin comparațiile celor spuse, dintr'o parte și alta, să-și poată forma o credință mai justă, măcar prin aproximație, despre stările politice ale „Românilor de peste munți”. Din informațiile directe de aici, sau chiar din partea gazetărilor ardeelenilor de-acolo, e slabă nădejde să aveți, cum se vede, o linie de conduită mai dreaptă asupra fondului ciocovăielilor dintre noi. Un viitor articol al nostru, pe care-l vom scrie în tradus pentru cercurile din România, va aduce desigur câteva lămuriri asupra unor fenomene, foarte bune de știut și de DVoastră, ca să dobândiți o mai mare siguranță în diriguirea opiniei publice din Regat. Noi nu vă cerem vre-un amestec în moravurile și ciudățeniile astea dela noi, dar vom să vă ținem în curent frățesc, ca să nu vă mai înșele nimeni buna credință.

„Românul” — V. Goldiș — și Bucovinenii.

— Din „Foaia Poporului” din Cernăuți.

În Arad apare de aproape un an jurnalul „Românul”, ca organ al partidului național român sub direcția dlui Vasile Goldiș, profesor pensionar și secretarul consistorului din Arad. „Românul” s'a întemeiat cu scopul mărturisit ca să aibă și comitetul un organ „autorizat” și cu gândul urmărit de a nimici „Tribuna” care prin critica ei a fost indispus în gradul suprem pe cei din comitetul național. Îndată după apariția „Românului” s'a deschis campania de nimicire. Întriva „Tribunei” s'a ridicat cea mai gravă acuza de trădare. Războiul pornit s'a purtat o toată furia. Noi, singuri dezbinați și deci puțin asistat cu durere la această luptă fratricidă, fără a ne amesteca. Ne-am exprimat numai durerea, că puterea de rezistență a fraților noștri e slabă prin această luptă violentă. N'am ieșit din rezerva noastră nici acum în urmă când acuzatorii în frunte cu d. Goldiș n'au putut face în curs de un an de zile dovada, care să excludă și și ce îndoială că, „Tribuna” e trădătoare. Ne-am amestecat și nici n'am luat notiță despre afacerea neplăcută pentru Goldiș a alegerii episcopului său ca episcop la Arad, sau despre arhicolețul ungurese închinat lui Tisza, scurt zis ne-am impus cea mai mare rezervă și am înregistrat numai știrile cari nu atingeau de loc lupta dintre cele două grupări.

D. Goldiș însă, acest deochiat al politicii Românilor din Ungaria, fie că doria să facă o conversiune în opinia publică a fraților din Arad care începea a se interesa inofensiv de faptele „naționaliste” ale confidentului lui Tisza, fie că credea că el e chemat să conducă nu numai neamul românesc din Ungaria, ci și pe cel din Bucovina — celor din România știu că s'a apucat a le deie sfaturi în multe afaceri — și-a angajat mercenar din Bucovina care să batjocurească oamoni de seamă din țară. Și astfel au început să apară articole chilometrice în ziarul lui Goldiș, întâi despre criza Centralei, articole cari aveau tendința să informeze lumea ei să arunce în democrație pe cari mercenarul angajat se crede chemat să-i nimiccească. Acest „fruntaș” (tot de așa „fruntași” să aibă Goldiș parte X. R. Gh. Baltag mai serie apoi și o poliloghie politică

care trage în noroi pe toți oamenii pe care-areste pe r s o n a l. Astfel organul partidului național român din Ungaria ajunsese o foaie de răsunare politică a unui „fruntaș” din Bucovina. D. Goldiș bucurându-se de acțiunile, căci debutantul era tare în invective în însinuări, în improprietăți, laudă pentru fapta lui națională (?) care contribuie la întărirea partidului național român din Ungaria și-l roagă să colaboreze și pe viitor. „Fruntașul” nu refuză, dar curajos cum e și mai ales că toată lumea dela noi îl cunoaște dela dintâi rînduri, își schimbă numele și de o dată atencei semna Gh. Baltag, acuma semnează ornellius a Lapide. Și astfel apare în unul din numărurile din urmă ai „Românului” un articol, care dar fi aflat adăpost nici în cea din urmă fițuică-revolver, dar nu în ziarul unui partid. *E cea ai mare mișelie ce-a comis'o v'odată d. Goldiș să angajeze pentru ziarul său pana murdura unui mercenar care să batjocurească mai rău la ușa cortului.* El care se ridicase contra celor combăteau autoritatea comitetului, angajează un corespondent și-i publică proza, în care nu se discută idei sau fapte, făcându-se chiar cea mai aspră critică, ci în care se batjocorese oamenii personal ca în cele din urmă spelunci. La atâtea ajuns organul partidului. În acest articol mișună expresiile cele mai vulgare, se aruncă învinuirile de hoți, trădători etc. cu cea mai mare liniște și *d. Goldiș care se vede are practică în acuzări pe care nu le poate dovedi*, tipărește cu plăcere și de sigur ca serie mercenarului său că și-a făcut datoria cum se cade și să continue pentru „întărirea partidului național român din Ungaria”. Că s'a putat publica un astfel de articol cu cele mai grosolane invective personale în organul partidului național român, că d. Oneiul pe care-l cunoștea cei mai mulți din cei cari conduce politica Românilor din Ungaria e arătat ca hoț, trădător etc. ne dovedește în ce stare de putrejune e adus partidul din partea unui „fruntaș” ca Goldiș. *Faptul, că Goldiș a admis acest articol, constituie o mișelie care se însirue cu demnitate alături de altele la*

Odată constatată acest lucru nu mai încapă îndoielă că nu vom sta la vorbă cu Goldiș, dar ne permitem a-i întreba pe ceilalți membri ai comitetului: Se întâmplă lucrurile acestea cu știerea D. Voastră, dlor din comitetul partidului, și le aprobați?

Am dori un simplu răspuns, ca să revenim.

Procedeu „autorizat”

Dela d. Octavian C. Tăslăuanu, secretar al Asociațiunii din Sibiu, primim următoarele:

Am trimis următoarea scrisoare ziarului „Românul”, care n'a găsit de cuviință să mi-o publice. Această procedură a organului autorizat o las la aprecierea publicului.

Domnule Director!

De o săptămână și mai bine cetese aproape zilnic insultele la adresa mea în ziarul „Românul”. D. Aurel C. Popovici, hotărându-se a dăsuși pe d. Octavian Goga pentru atitudinea și părerea dsale politice, găsește de cuviință să mă improprietă și pe mine cu batjocuri. Poate vă mai aduceți aminte că acum trei ani în ce puhoi de insulte m'a scaldat tot dsa pentru un articol ce l'am scris în „Luceafărul”. Mă scosese cel mai primejdios dușman al neamului românesc, un fel de Erostrat social. Lumca dela noi cunoaște faptele ce le-am săvârșit în anii din urmă, pentru primejduirea bietului nostru neam și poate deci să judece valoarea osândelor dlui Popovici. În discuția ce-am avut-o atunci cu dsa m'am convins

cu cine am de a face, m'am convins că e un om de recredință și un falsificator fără pereche în publicistica noastră. Am și dovedit acest lucru (vezi „O lămurire” în suplimentul la „Luceafărul” Nr. 11—12 din 1908). Dela aceea discuție pentru mine d. Popovici n'a mai existat și nu mai există, prin urmare nu mă interesează și nu mă ating părerile dsale despre mine. Nici nu vreau să reflectez la noile dsale improprietăți, ci tin să protestez numai că Dvoastră, în organul oficial al partidului nostru național, permiteți să fiu insultat zilnic, îngăduiți să mi-se tragă la îndoielă cineasta de om și să se batjocurească activitatea mea publică, fără să aveți nici un cuvânt de desaprobară.

Nu mă miră, însă, ieșirile dlui Aurel C. Popovici, când văd că se dedă la copilării și bătăfiri chiar și d. Alexandru Vaida-Voevod. Dsa, în articolul „Advocatul Român”, publicat în Nr. din 17 (30) Decembrie 1911 al „Românului”, polemizează cu poșta redacției a Luceafărului, în care se dădeau niște sfaturi unei domnișoare amoroze, și acuză revista că își bate joc de avocați și de preoți. Nu știu ce o fi având d. Vaida cu poșta redacției a „Luceafărului” de-i dă o importanță așa de mare, dar îmi pare rău că dsa politician serios se coboară la asemenea discuții hazlii.

Tot în tenciuil acelei convorbiri nevinovate cu o cetitoare, ne acuză că subminăm dezvoltarea instituțiunii culturale „Asociațiunea”, care ne dă (dlui Goga și mie) sincere. Ne dă sincere fiindcă nu desfășurăm nici o activitate la „Asociațiune”. Aici gluma încetează. Având convingerea că d. Vaida își dă seama de greutatea unei asemenea acuze, îmi permit să-i dau unele lămuriri în ce privește munca mea la „Asociațiune” (dl. Goga se va apăra singur, dacă va crede de cuviință).

Indatoririle mele dela „Asociațiune” sunt prevăzute în „Regulamentul” afacerilor interne ale comitetului central și în § 28, care textual e următorul:

Secretarul II. (administrativ):

- a) este referentul comitetului central în toate afacerile personale, administrative și economice (afară de cele rezervate casierului în § 30 al statutelor) și îngrijește de corespondența cu autoritățile publice, cu organele Asociațiunii și cu publicul din afară;
- b) este notarul ședințelor comitetului și al adunărilor generale;
- c) conduce organizarea despărțămintelor și controlează activitatea acestora;
- d) este referent în afacerile ce privesc școala civilă de fete și așezămintele ce le va mai înființa Asociațiunea în viitor;
- e) este referent în toate afacerile fondurilor și fundațiilor administrative de Asociațiune, și în fine
- f) prevede agendele economului, conform §-lui 34 din statute.

Afară de „agendele economului” pe cari comitetul central le-a încredințat altei persoane noi-am împlinit și îmi împlinesc toate aceste îndatoriri la cari m'am angajat când am venit la „Asociațiune”. Împlinirea datoriei mele o dovedesc actele oficiale ale instituțiunii noastre, pe cari are posibilitatea a le controla și d. Vaida, întru cât estrasele lor se publică regulat în revista „Transilvania”.

Dacă aș fi făcut numai ceace mi-se impunea prin regulament nimenca — nici chiar un fost membru ordinar al „A.”, ca d. Vaida — nu are dreptul să-mi reproșeze că nu-mi fac datoria la „Asociațiune.”

Dar eu am făcut și mai mult: a) În cei trei ani din urmă am redactat revista „Transilvania”, în care am scris articole și însemnări; b) tot de trei ani sunt încredințat cu îngrijirea Museului

„Asociațiunii”, pentru care am adunat sute de obiecte făcând mai multe călătorii; c) de un an la propunerea și după planul meu, s'a organizat „Biblioteca populară a Asociațiunii”, care apare sub îngrijirea mea și care s'a răspândit în 121 de mii de exemplare în cursul anului 1911. Pe lângă aceste am aranjat și am ținut conferințe, am organizat despărțăminte nouă, ducându-mă chiar și în Maramureș, și am mai făcut multe altele și sper că voi mai face.

Toate acestea le-am făcut nu fiindcă eram dator, în urma angajamentelor mele reglementare, ci din cea mai curată dragoste față de instituțiunea la care lucrez pentru binele obștesc.

Întreb deci pe d. Vaida: ce puteam și ce trebuia să mai fac pentru „sinecure” ce o primeam dela „Asociațiune”?

Dacă d. Vaida este un om corect îl rog să dovedească pe ce-și întemeiază dsa acuza că nu munceam la Asociațiune.

Aștept răspunsul cinstit și lămurit al dlui Vaida.

Mulțumindu-vă pentru ospitalitate, vă rog, dle director, să primiți încredințarea deosebitei mele stime.

Sibiu, 1 Ianuarie n. 1912.

Oct. C. Tăslăuan.

Onea Săvului.

— O poveste dela noi din sat, care poate fi și tălcuită de cine vrea. —

Azi, când fiecare cuvânt e tălcuit îndată ce apare în coloanele acestei foi, mi-e teamă să prind condeiul în mână să descriu viața văcarului Onea Săvului. Cred însă că povestirea aceasta nu va fi tălcuită, ci va fi primită ca un panegiric care nu s'a ținut la groapa lui Onea, deschisă ieri și însemnată azi prin un morman de țărână proaspătă.

Fie ortatul Onea era din familia Săvuleștilor de pe Gruiu și casa lui se poate vedea de lângă biserică, e cea mai ridicată dintre toate casele din sat. Odată sta pe coastele Gruiului ca un foisor domnesc, dar în cursul vremii pe vale satului s'au ridicat case mai frumoase și casa lui Onea încă a încercat să se coboare între ele. Mai acum doi ani Onea a proptit-o și acum seamănă cu o modernă și uriașă pălărie de paie, în care măstacii afumați și căpriorii desvelii fac decorațiile.

De aici pleca în fiecare dimineață badea Onea, cura îi ziceau oamenii în față, ori Săvulete cum îi ziceau în dosul lui, cu biciul pe umăr și cu straița subsuoară, îndată ce se crepa de ziuă. Poenea biciul și pronunța câte un nasal he! he! prin care anunța satului că și-a început orele de oficiu. Tot la a cincea sau la a șesea casă se oprea și spunea poruncile satului: un oficiu secundar pe care-l purta fără nici o remunerațiune.

Nu era glumă să te scoli deodată cu Onea, dar dacă nu'l auziai de dimineață cum spunea poruncile, ziua trecea fără veselie. Câtă voie bună între băetandrii când puteau să-i imiteze glasul lui pitigăiat, adus pe nas, și să spună și ei legile satului: „Oameni buni și domnilor, dările sunt scadente!”

Dumnezeu să'l ierte, nu se mai supără Onea dacă spunem curat că era fonf și legile predicate de el nu prea erau înțelese, deși copiii și strengărașii ca să repeteze, îl întrebau: „De bir spui bade Onea?” Și mai fonf și mai pitigăiat striga „domnilor” dările sunt scadente!”

Reluându-și apoi oficiul de văcar, poenea din biciu și striga he! he! ca să se oprească din nou și să spună aceluiași auditoriu ce a spus mai înainte. Totdeauna a trăit el din ce-i da satul, chiar și până a învățat meșteșugul, moștenit altecum dela tatăl său, a învățat pe banii satului. De pe atunci, la căratul porumbului, din fiecare car căpăta câte un tuleu. Oficiul al doilea nu l-a moștenit dela părinți și era mândru că el l-a câștigat pe seama familiei și'l purta fără plată.

Când era tânăr era la toate mințile ca oricare alt om, era supus om de înțelegere, iar iarna, când oficiul lui lua vacanță, nu-și trimetea mâinile și stomacul în vilegiatură. Însă, bietul de el, un moment însemnat în viața lui i-a schimbat toate obiceiurile pentru restul de zile cu cari l-a hărăzit Cel de sus.

Era într-o zi de vară. Onea și-a dus turma pe imășul din Valea hotarului. Roua s'a dus de pe iarbă, pășunea era bună, căci era de cu primăvară. Săvulete s'a lăsat pe pajistea împitrițată de ciocinele galbene pe cari

Dacă voiești să-ți cumperi **ghete solide și bune, pălării, albituri și mănuși moderne**, cu preț moderat, atunci adresează-te numai la prăvălia cea mai mare din Bihor alui

Mannhardt Jenő mai înainte **Leitner Lázár**, Nagyvárad, Zöldfa-utca Nr. 13
Cine ne părătește pe noi și noi îl părătim!

INFORMAȚII.

ARAD, 3 Ianuarie n. 1912

— **Atragem atenția cetitorilor noștri asupra prim-articolului de azi, scris de un distins bărbat al vieții noastre publice.**

— **Cum s'au adunat iscăliturile...** Din Budapesta ni-se scrie: Corospondentul ziarului „Românul” e încântat de efectul, ce l-a avut scrisoarea sa, împodobită cu subscrierile celor 74 — nu 90 de tineri — asupra publicului românesc, de aceea în corespondența sa din urmă își exprimă sentimentul de mulțămire. Își aduce singur ologii. Dânsul e mulțămit. Să-i fie de bine!

Ceace mă miră mai mult, însă, o împrejurare, că d. Filipeiuc dubitează că red. „Tribunei” de fapt a primit din Budapesta informațiile ce le-a publicat. Pentru ea să se convingă că nu au fost fabricate în redacție, iată o să spun câteva amănunte referitoare la modul de purcedere în adunarea iscăliturilor.

Trebuie să declar mai întâi, că nu cunosc pe d. Xeni, despre care corospondentul „Românului” zice că s'a făcut „tălmăciu nechemat și neautorizat”. O să vedem îndată, cine s'a făcut tălmăciul altora.

Tot asemenea nu știu, dacă d. Filipeiuc a terorizat pe cineva, sau ba. Știu însă că d. corospondent din chestiune a terorizat pe cel ce scrie aceste știri și încă pe alți câțiva tineri, cari n'au voit să subscriem partea vătămătoare la adresa dlui Goga.

Unora li-a stors grabnic subscrierea, ceace i-a și îndemnat mai apoi să și-o retragă. Dar d. corospondent nu le-a împlinit dorința. De aceea (pe cât sunt, și sunt bine informat) red. „Românului” a primit o corespondență, în care un student roagă pe d. Goldiș să nu-i publice numele pentru că dânsul nu e de acord cu conținutul „Scrierilor deschise”, de vreme ce a scris într'un moment, când nu și-a dat bine seama de ceace face.

Și aș putea înșira aici numele multora, cari acum regretă, că au iscălit, deoarece toți au declarat prealabil, că numai în cazul că se adună peste 100 de subscrieri să se publice.

Pentru d. Filipeiuc trebuie să spun — și asta sigur nu poate fi fabricată în redacție — că numele dlui Dr. Adam Iancu a fost iscălit de... altul (era să-i zic pe nume) în listă și numai ulterior i-s'a cerut învoirea.

Și vor mai fi multe subscrieri de felul acestora, pe cari de le-am scoate toate, ar rămâne din „Scrierile deschise” un... *ridiculus mus*.

Cine s'a făcut deci „tălmăciu nechemat și neautorizat”, dle corospondent al „Românului”? Și cine vorbește în numele altora?

Cât privește apoi fraza cu *moara de vânt* d. corospondent s'a caracterizat admirabil. Eu nu aș fi putut afla o expresiune, care să-l prindă mai bine. Cei ce îl cunosc, sunt în drept să judece, dacă spun sau nu adevărul.

În trecut fie zis, eu cred că ar face bine dacă dl corospondent al „Românului” ar merge la marele părinte al națiunii române, la d. Aurel Popovici, să-i „dee Domnia-Sa niște sfaturi întro patru ochi” și numai după aceea să mai dea drumul „morii d-sale de vânt” în coloanele „Românului”.

— **Romulus Șioflete.** Domnul Șioflete este redactor la autorizatul dlui Goldiș, este din Arpătac, a scris unele stihuri necetite și a nenorocit un editor bucureștean cu un volum de povestiri, volum pe al cărui frontispiciu deși a pus rugătorul titlu: „Doamne ajută-ne!” totuși se vinde... cu chilogramul. Noi am primit dela București niște masline împachetate tot cu „Doamne ajută-ne”. Se 'nțelege, i-am refuzat primirea din motive foarte ușor de înțeles. Acest domn Șioflete, cu care fac cetitorii noștri cunoștința, în „Românul” de astăzi, cere tuturor cunoșcitorilor lui (aviz cumpărătorilor de masline din București!) să spună ce păcate ar fi având el,

— el se știe nevinovat —, să spună căci altfel vor niște nemernici.

Noi știm două păcate ale dlui Șioflete, pe cari le spunem ca să nu fim considerați nemernici.

1. Prin punerea în vânzare a volumului său a prienui grave indispoziții stomahale tuturor bucureștenilor iubitori de măslin. Se spune chiar că poliția din București, la intervenția Serviciului sanitar alarmat de cetățeni, a oprit vânzarea volumului dlui Șioflete.

Păcatul acesta nu i-se poate ierta.

2. D. Șioflete, suferind de mania scrisului, a nenorocit un editor, care a dat faliment pe urma editării lui „Doamne ajută-ne!” Acest atac incalificabil asupra averii unui cetățean al României libere, constituie un păcat grozav, care nu se poate ierta din înalte puncte de vedere ale economiei naționale.

Cine știe și altele să le spună.

— **Cunună eternă.** *Ca răscumpărare pentru cununa pe sicriul repusatului tânăr Aurel Beleş, reuniunea femeilor române din Arad a mai primit câte 20 de coroane dela P. O. D. Vasile Beleş și soția (Arad), și d. Aurel Beleş și familia (București). Darurile aceste s'au adăos fondului pentru zidirea școlii de fete și reuniunea exprimă și pe această cale sincere mulțămiri nobililor donatori.*

— **Zvon fals despre moartea dlui I. Gall.** Câteva ziare din Budapesta au răspândit vestea că d. Iosif Gall, membru al Camerei magnaților, ar fi repauzat Duminecă.

Din Budapesta ni-se anunță că știrea aceasta se întemeiază pe o neînțelegere. A murit fratele dlui Gall, proprietarul Iuliu Gall.

— **Cruce pe mormântul lui Cârțan.** E. Prea Sf. Sa mitropolitul Moldovei a pus bază unui fond, donând 100 de lei, cu menirea să se ridice o cruce de piatră deasupra glicii care acopere trupul mort alui badea Cârțan. Un chip care se va pune pe cruce; Badea Cârțan, cu sacul de cârțin spate, — va simboliza întreaga viață a veșnicului călător ajuns la locul de odihnă...

— **Sărbătorirea dlui C. Mille.** Din București ni-se scrie: Ziarele „Adevărul” și „Dumineca” au organizat Duminecă un banchet în sala de marură a hotelului Boulevard, în onoarea dlui C. Mille (directorul ziarelor „Adevărul” și „Dumineca”) care împlinește vârsta de 50 de ani.

La banchet a luat parte tot personalul redacțional, administrativ și reprezentanții personalului tehnic al celor două ziare, precum și corespondenții din Iași și Craiova; peste tot aproape 150 de comenseni.

S'au ridicat toasturi în sănătatea sărbătoritului și pentru proprietatea ziarelor, de către dñii: Victor Ionescu, Al. Ciurea, C. G. Coste-Foru, Emil Fagure, N. Fleva, Ion Teodoroscu, Vespasian Pella, I. C. Frimu, Radu Rosetti, Teodor Petrescu, șeful atelierului tipografic al „Adevărului”, B. Brănișteanu redactor, Toma Dragu, Cazaban, Câmpescu ad-torul ziarelor.

D. C. Mille a răspuns tuturor printr'un discurs bine simțit.

În timpul banchetului s'au primit din diferite orașe numeroase depeși de felicitare.

— **Cel mai potrivit dar de sărbători pentru copil.** Atragem atenția părinților și învățătorilor asupra Bibliotecii tineretului, dată la iveală de „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român”, din care bibliotecă au apărut până acum următoarele opt broșuri:

1. Puiul, povestire de Ioan Al. Brătescu Voinescu.
2. Vestitorii, povestire de Mihail Sadoveanu.
3. Mesterul orb și Luminărică de Const. Negruzzi.
4. Darul lui Christos și La fereastră de Ioan Popovici-Bănăneanu.
5. Doi călărași, povestire de C. Sandu-Aldea.
6. Doi bătrâni, povestire de Ioan Agârbiceanu.
7. Tușa Oana, povestire de Ioan Agârbiceanu.
8. Balaurul cu șapte capete, poveste de Petre Ispirescu.

În această colecție s'au luat, cum se vede după numele autorilor, numai piese, alese aflate ca potrivite pentru tinerime de Secția școlară a Asociațiunii. Pre-

fînd veninoase vitele nu le pasă. În fața lui păraul, care desparteste hotarul nostru de hotarul satului vecin, reflecta razele aurii ale soarelui. În murmurul lui, probabil, prăamărea pe Cel ce a dat această frumoasă zi de primăvară. Frumuseța zilei de primăvară nu îl prea impresiona pe Onea, care se gândea la petecirea opiniei. A scos cuțitul din teacă și un potlog din săculeț, pe care îl așeza când pe o parte când pe cealaltă, căci spărtura din opincă era mai mare decât petecul. Deodată aude de dincolo de părau câteva sudalme. Adicățilea unul din jitarii satului vecin cerca să-i mănă turma. Cătrănit, sare Onea păraul. Însă spre pierzarea lui, căci în păruiala ce s'a încins era când Onea dedesupt când jitarul deasupra. A rămas aproape mort.

Dușmăniile între cele două sate, erau din moși strămoși, așa că nu trebuia decât prilej ca să se înceapă o nouă luptă. Când s'a auzit că Onea, văcarul satului, a rămas bătucit pe câmp, câțiva mai dornici de hărăț îl ridicară pe umeri și încurajându-se cu strigăte de batjocură au pornit în contra satului vecin. Această provocare de război au luat-o vecinii la cunoștință și în întimpinarea oastei au eșit câțiva bătăuși. Aproape în același loc, undă mai înainte Onea era mestecat cu pământul. Oastea lui Onea a secerat o strălucită învingere. Când să se întoarcă cătră casă văcarul bătucit ca un măr nu se mai putea însă transporta până în sat. Sătenii, poate din compătimire, poate ca un semn al învingerii, l-au luat pe umeri și l-au dus până la casa lui.

Ce schimbare se va fi produs în capul lui Onea văzându-se purtat ca un triumfător pe umărul oștașilor, nu pot ști, dar de atunci s'a schimbat foarte mult. Parecă tot nu'ți venea să crezi că o minte așa de puțin excitată în rezolvirea problemelor de sabilitate internațională să fie atât de complicată, încât să se tulbure îndată ce bîruște soluția ce a dat-o ea și să-i schimbe deodată cumpăna ei liniștită. Dar în ziua în care a părăsi patul, Onea alergă în mijlocul satului și începu să-și povestească vitejia lui din Valea hotarului.

Tanțos se preumbla printre oamenii adunați să aleagă primar. Statura lui mică, vorba lui pitigăiată și adusă pe nas, viața lui de mai înainte în care era ținut cu bucatele satului, nu-i prea dau drept să fie obraznic și tanțos. De unde până atunci era un om, căruia nimeni nu-i zicea nici un cuvânt, nici de rău nici de bine, iată că acum unul care îl asculta epopeia din Valea hotarului, a prins se vede nota ridicolă și i-a zis: „Bun ne-ai fi tu Oneo de primar! O glumă bună în urma căreia toți și-au înecat hohotele în cuvântul: „Să trăiască!” La început Onea se uita cam neîncredător, dar când a auzit și din cealaltă parte a mulțimii hohotitul „Să trăiască!” și a văzut înaintea lui oștenii cari pentru el au plecat în luptă, n'a mai stat nici un moment la îndoială și pasul și-l'a îndreptat spre cancelaria comunală. Mulțimea a erupt în cuvintele: „Ne fuge primarul! Încătrău Oneo?” A gesticulat cu mâinile și a pornit-o în fugă, spunând celor din jurul lui că vrea să vorbească satului din fereastră cancelariei, ca oricare primar ales cu unanimitate.

— Bade Oneo, a fost glumă! Nu vezi?

— Glumă și... mă vrea tot satul!

Înzădar au mai cercat să-l trezească din ameteala ce l-a cuprins pe bietul om. Ca un primar ales, a pornit norodului să tacă, iar pe unul care a cercat mai mult să-l convingă că greșește, l-a deținut. Altădată asemenea momente ale caraghioslăcului produc haz și lumina trece cu voie bună peste ele, dar acum, să se termine odată cu comedia aceasta pe care unii cercău să o continue ascultând de Onea și deținând pe „delicvent”, s'a ridicat vechiul primar să-și spună respicat cuvântul:

— „Măi văcare, am tot auzit că învingerea dela Valea hotarului ți-a sucit capul și spui lumii și țării întregi cum te-a apărut satul și te-a purtat pe umăr, dar trebuie să știi că toate acestea au fost pentru cinstea satului. Când te-au năpădit dușmanii te-am apărut cu trupurile noastre dar acum rămâi la meșteșugul tău și dacă te-ar mai snopi, întoarcete-te iar la noi și te plânge. Să ști că iar eșim cu satul să-ți ținem parte...”

— Noi ne batem pentru cinstea satului, mă, Oneo, mă, nu pentru căciula ta...

Acum ar fi să povestesc mai departe cariera lui Onea-cum a ajuns la a doua slujbă; mi-e frică însă să o spun căci abia până aci am ajuns cu povestea deunăzi, când un prieten, zăbind, m'a tras de mânecă și privindu-mă drept între ochi mi-a zis cu răutate:

— „Spune drept, la care frunțas te gândești?”

Mi-au fost zadarnice toate protestările, el susținea sus și tare că povestea asta e cu tăle și el îmi numără pe degete câți „frunțasi” vreau.

Firește, că l-am lăsat în mijlocul drumului și mi-a fost frică să continui povestea. Pentru că trebuie să știți iubite cetitorule: eu nu fac politică, cum, poate faci d-ta!

Blaj.

N. D. O.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimit francat.

de unei broșuri este numai 6 bani; întreaga colecție costă deci 48 bani.

Biblioteca tineretului se află de vânzare la toate librăriile și tipografiile românești din patrie. Ceice vor comanda direct dela biroul „Asociațiunii” (Sibii Str. Regina Nr. 6) cel puțin 50 de serii de câte 8 exemplare, vor primi un rabat de 25%.

Seria se va continua în cursul anului viitor. — Biroul Asociațiunii.

x **Gustav Tátray** — Oradea-mare, str. Rákóczi, prăvălia pentru elită, unde se pot cumpra lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.

x **Seminarul iuridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farfare** (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Prețurile pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se obține licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului iuridic, e de dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre biroul lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațională.

Mișcare culturală și socială

— Petreceri, concerte. —

8 Ianuarie n.

Teatru în Ticuș. Tinerimea română din Ticușul-săsesc a primit la producțiunea teatrală, urmată de dans, ce va avea loc la 8 Ianuarie n. în școala gr.-cat. din Ticuș. Se va juca „Răsplata păcătosului”, „Țiganul cătană” și „Isailă Zgriburici”. Inceputul la orele 7 jum. seara.

Teatru în Hațeg. „Reuniunea română de cântări din Hațeg” invită la reprezentanța teatrală, urmată de joc, ce va avea loc a doua zi de Crăciun (8 Ianuarie n.) în sala mare a hotelului „Mielul de aur”. Se va juca „Drăgoște copilărească” de C. Murai și „Nevasta lui Cerbuluș” de P. Locusteanu. Inceputul la orele 8 seara.

13 Ianuarie n.

Concert în Cluj. „Reuniunea sodalilor români din Cluj” invită la concertul urmat de dans pe care-l va organiza din prilejul Jubileului de 40 ani dela înființare. Sub patronajul domnului președinte al Reuniunilor-societăți: Victor Em. Tordășianu (Sibiu), Arseniu Vlaicu (Brașov), Gavril Precup (Blaj), Dr. Victor Onișor (Bistrița), Dr. Valer Moldovan (Turda), Eugen Pop Păcurariu (Sebeșul-săsesc), — Sâmbătă în 13 Ianuarie n. 1912 (Presara anului nou) în redută. Inceputul la orele 8 seara. Prețul de intrare: Loja 10 cor., locul I 4 cor., locul II 3 cor., locul III 2 cor., galeria și loc de stat 1 cor. Ofertele benevole, răscumpărarea invitațiilor și supraserivirile se primesc cu mulțămire și se vor evita în ziare. Adresa casarului: Teodor Târziu, frizer (Hotel Central). Bilete de intrare se află de vânzare la: Teodor Târziu, M. Radu, croitor, și sara la casă.

BIBLIOGRAFII.

A apărut:

Inșiră-te mărgărite... de Victor Eftimiu, poem care s-a reprezentat pe scena teatrului Național din București cu mare succes. Un volum 2 cor.

POȘTA REDACȚIEI.

Cluj. Vă rugăm să ne trimiteți la vremea sa notița, ca să nu uităm.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Aurul Pinteaa, Hațeg. Am primit 10 cor. în abon. Mai aveți de solvit 16 cor. până la finea anului 1911.

Ioan Dumitrescu, Șard. Am primit 20 cor. în abonament.

Alexandru Drimba, Cséklye. Am primit 14 cor. abonament pe Sem. I 1911.

Redactor responsabil: **Iuliu Giurgiu.**

„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

în

BÉKÉSCSABA—NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«).

Cine vrea să cumpere
vițe americane

„RIPARIA PORTATIS”

pentru altoit, să se adreseze preotului Petru Pelle din Miniș (Ménés) comitatul Arad.

Un candidat de avocat

cu praxă

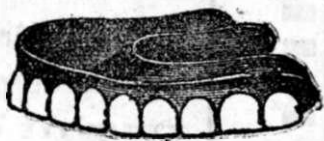
află aplicare în cancelaria mea.

Dr. Gheorghe Drimba,
adv. Kóhalom.

Caut 2 ucenici

pentru prăvălia mea micștă pe timp de patru ani. Ucenicii după o lună de probă dacă vor fi acceptați, vor primi dela mine toată proviziunea și înbrăcămintea.

Gheorghe Miliac,
comersant Dézne.

Scoaterea dinților, dinți
artistici, poduri în gură, de
aur, coroane, efeptuiește

QUIL REINHOLD

DENTIST,

pe lângă prețuri moderate și garanță
LUGOȘ, STR. BONNÁ CZ II.

În atenția pomicultorilor!

Ofer altoi de pruni hosienești ca „Balkanska Carica” (Regina balcanului) și „Kraljica Bosne” (Regina Bosniei). — Altoiul de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca desert, pentru uscat, la fabricarea țuice și a slivoviciului. — Prunii mei nu suferă de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalia de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,

mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Cine vrea să

rachie curată

să se adreseze direct la firma cea
mai mare românească

Greșun & Voda

din Lușoș,

care dispune de căzării mari pro-
prie în Bănat și Ardeal.

P. Bittenbinder

colorator de mășuri, curățitor
chemic de haine și spălător.

Timișoara — Temesvár.

Centrala: Józsefváros, Fröbel-u. 37.
Filiala: Gyárváros, Fő-utca 27. sz.

Curăță și colorează, chemic, ori-ce
haine de dame, domni și copii, per-
dele, pânzături și îmbrăcămintea de
mobile. — Apoi spală și calcă ori-ce
fel de albituri, gulere și mangete.
Comande din provincie se fac prompt.
Costume bărb. curăț chemic cu 3 cor.
Fărbuește toffelul de tort în diferite colori.

Prima calitate.

Mașini de cusut »Singer«
caitate bună, pentru femei
cu 30 fl. (karikahajós) tot
pentru femei 42 fl., cen-
tra bobin 47 fl., cu 5 cutii
din oricare soiuri 55 fl.,
cu luntre scufur dătoare
(sülyestő karikahajós) —
centralbobin fără sunet,
artistic lucrate, un adevărat
deor pentru casă cu

66 fl., precum și biciclete cu 52 floreni,
pe lângă garanție de 5 ani — I ferează:

KRAUSZ HENRIK,

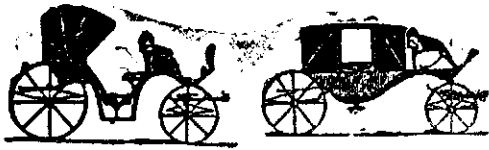
Budapest, IV., Veres Pálné-u. 40.

Resizătorilor le dau rabat. — Catalog
la cerere trimis gratis și franco.

Decorat cu medalie de aur la expoziția agricolă din Lugoj.

Dicsics B. Ignác,
succesorul lui Bálint Dicsics.
Atelier de trăsuri, șele și lustruire.
LUGOJ, strada Niță Popa
lângă biserica gr.-orientală română.

Pregătește toffelul de trăsuri și căruțe,
precum și lucrări de dogărie și făurărie.
Reparează trăsuri vechi cu prețuri ieftine.

Cele mai fine și mai elegante haine
pentru bărbați și copii,
cel mai potrivit și cel mai ieftin
îsvor de cumpărare pentru ori-ce îm-
brăcăminte se află la

Moskovitz Zs.

Arad, edificiul teatrului
unde e asortiment bogat și
cel mai bun croi.

Trag atențiunea binevoitoare a P. T. preoți,
precum dnilor teologi și pedagogi asupra
îmbrăcămintelor

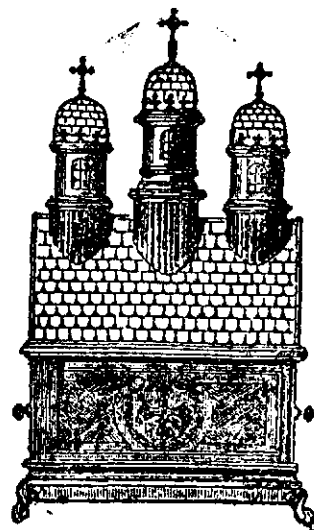
„Șaguna”

făcut de mine, ce se poate cumpăra exclu-
siv numai la mine, precum și redingate
și veste prețești.

Ori-ce îmbrăcăminte cumpărată dela mine,
se străformă după măsura corpului fără nici
o plată.

Telefon nr. pentru oraș și comitat: 534.
Intrebuințarea telefonului pentru P. T. public
e gratuită.

Comande din provincie se efectuează
momentan.

Telefon 116-53.

Stiassny és Novák

turnătorie artistică de metal.
Budapest, VI., Váci-ut 179. sz.

Lucrează diferite decoruri la edi-
ficii, cripte. Toarnă diferite părți
pentru mașini precum și table cu
inscripția pentru avocați, medici
și ingineri. Table cifrate cu in-
scripția numelor de strade pentru
orașe și sate, cu prețuri ieftine.

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu oțel brut, dela 4—100 HP.

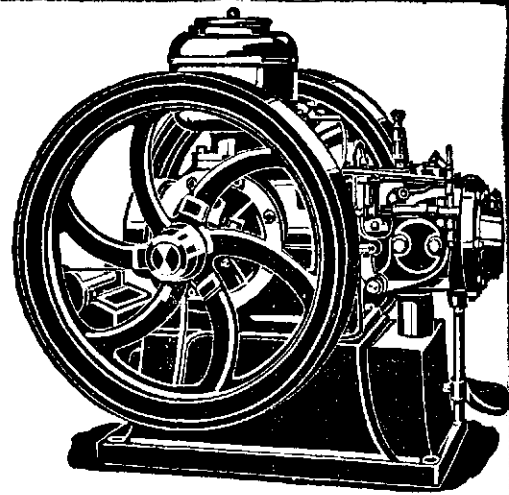
Motoarele mele patentate au *regulator cen-
tral* și mecanism de așezat cu mână. —
În urma arderei regulate a oleiului, motoa-
rele nu produc nici un miros neplăcut. —
Nu trebuie curățit des!

Spese de funcționare pe oră 1½ filer.

Surányi Viktor,

inginer-mechanic diplomat.
Budapest, VI., Lázár-utca 18.
(Îndărătul Operei)

Condițiuni favorabile. Prețuri ieftine.
Intermediarii primesc recompensă.

Motoare cu benzin și gaz.

Igaz Sándor,

mare depozit de ciasnornice, diferite articole și giu-
vaericale de diamant, brilliantine, aur și argint.

Arad, Andrásy-tér (Palatul Minorităților).

Își recomandă bogatul său depozit,
asortat cu diferite articole pentru

Cadouri de Grăciun.

Despărțământ separat pentru
articole de prima calitate de
argint de China

Ciasnuri de părete cu sunet
de harfă și de clopot, în dife-
rite colori și formate elegante.

Prețuri de tot solid fixate.

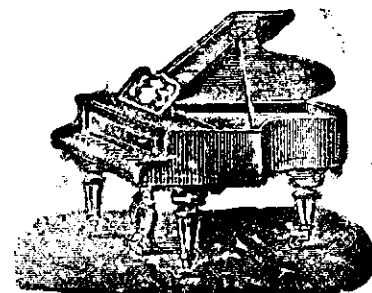
Fondat la 1902.

Telefon Nr. 321.

Telefon Nr. 557.

Petrof Antal succe-
sor **Wonka János**

fabrică de plane cesar regale
Temesvár-Józsefváros,
Str. Szilágyi 13. — Magazin în Hunyadi-ut 13.

Liferează:

PIANE ȘI PIANINE

efectuate în stilul cel mai modern
execuție promptă.

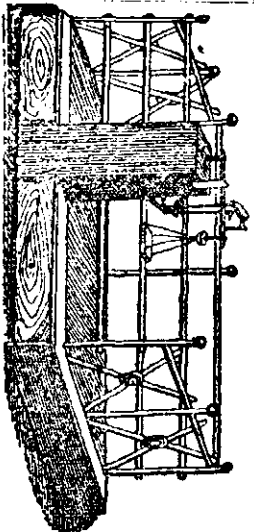
Profesorii și instructorii de muzică
primesc favor convenit.

Catalogul ilustrat la dorință trimis
gratuit și porto franco.

Tokodi Testvérek,

fabricanți decumpene.

Hódmezővásárhely, — Szeged,
Lánca-utca. — Bokor-utca 10.

Recomandăm comercianților, proprietarilor de moară, agricultorilor și măcelarilor

cumpenele

noastre pregătite din cel mai bun material. *Cumpene, cântare decimale din fier cu balante de oțel, intracurabile, auvent ficate. — Pentru România liberă și neautarizate.* Comercianților le dăm rabat — Catalog la cerere trimțhem cu reținutarea poștei.

Damele cari voiesc să fie svelte,

încearca corsetele mele

„Neuster Schnitt”

necesare la costumele »Princes« și »Directoire«.

CORSETE

după măsură, precum și reparaturi se fac în acurateță.

Gustav Zimmermann

Sibiu — Nagyszeben,
Grosser-Ring, 1. în etaj.

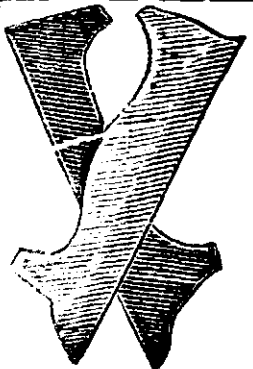
J. Gottstein, fiul,

prăvălie de piele și accesorii pentru industria de jocărie.

Nagyszeben, Kleiner Ring 5. curelărie și ciobotărie

Mare depozit de diferite piei lucrate în țară și străinătate. — Specialități de piele. Piele lucioasă și suțuri de piele. Taijpi Vaché și opinci. Felțe pentru cisme și ghețe. Ață pentru masină și cusut. Sifară de cusut a bă și colorată. Tort diferite. —

Făla, harchet, pânză, tăipi de păsă și asberth, garnitură de gumă și corpi de gumă. Siretur și postav de curățit ghețele. Cuite de lemn americane. Calapode pentru ghețe și cisme. Cremă și lac și diferite articole.

Bordy József,

cojoac-ar-blănar,

Marosvásárhely, Széchenyi-tér Nr. 13.

Recomandă articolele de blănărie și jocărie, dela cele mai simple până la cele mai complicate. Primește și reparatură. Imprumută bunde de căătorii și ia spre păstrare în timpul verii, paltoane de iarnă și blane, pe lângă asigurarea contra focului. — Comandele se îndeplinesc prompt, ieftin și cinstit.

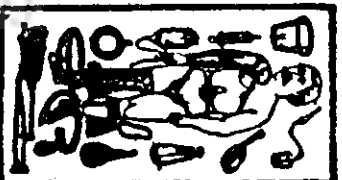

Guidó Becsi

pregătitor de bandaje,

Sibiu — Nagyszeben, Reispergasse Nr. 7.

Se recomandă pentru executarea tuturor aparatelor ortopedice: *Dreptitor, aparate de rezimat, mers și întins, mâni și picioare artificiale, mai departe bandage pentru surpături, ortoformă și execuție, cingători de gumi, ciorapi de gumi și toate articolele aparținătoare acestor specialități. — Depozit de articoli chirurgice, irigatorare, vată pentru ajutorare la nașteri stoțof pentru așternuturi de pat Rico, cingători hriene pentru dame l duzină 1 cor. — Specialități franceze de gumi. Timiere discreta. În caz de lipsă Vă rog pentru comanda de D voastră.*

Pregătite în atelierul său propriu.

Anton Juratsch,

pantofar pentru domni, dame și copii,

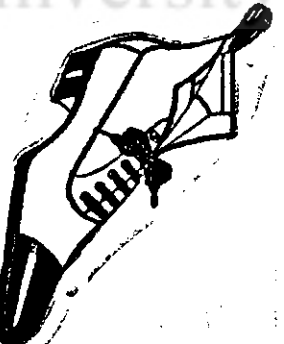
Nagyszeben, Strada Reisper nr. 11.

Recomandă în atenția on. public din loc și provincie

Prăvălia sa de încălțăminte

pregătite în atelierul său, după cerințele model și ortopediei, cu prețuri foarte moderate.

Reparaturi execut ieftin!

Prețurile cele mai moderate!

Serviți în prompt!

H. Miklós J.

ciasmornicar,

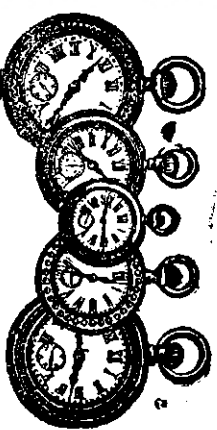
Sibiu — Nagyszeben, Reispergasse 11

Cea mai ieftină sursă de cumpărat a totfelul de

CIASORNICHE

de buzunar și de părete și ciasmornice deșeptătoare, precum și articoli opuți. Prăvălie de obiecte de aur și argint sigurate

Oțelosi. Toate reparaturile se execută prompt și cu garanția.

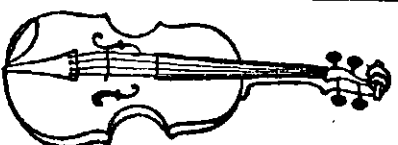
Nici o fabrică de gramfoane și cufoane nu poate să lifereze mai ieftin ca

Reich Aladár,

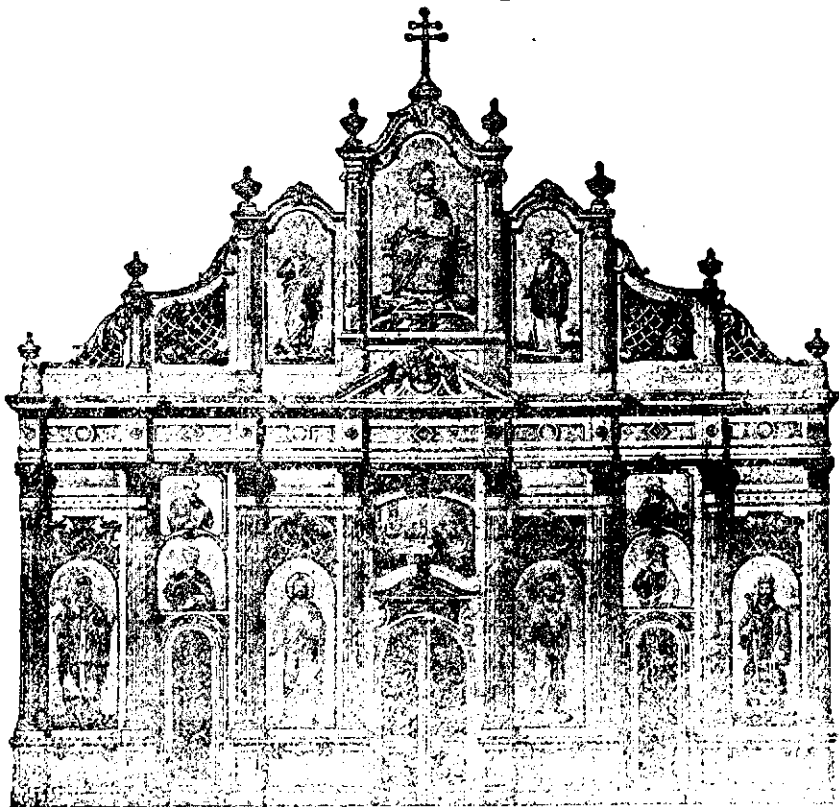
atelier de instrumente muzicale.

Budapest, VIII., Népszínház-u. 27 T.

Catalog gratuit.

Schmidt János succesor **Schmidt Ferencz**
 institut pentru ridicarea altarelor în
 — Budapesta, Köbányai-ut 53. —

Pregătește: altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pelângă prețuri convenabile. Se recomandă ca socialist, de München la renovarea altarelor vechi. Planuri și cataloage trimite gratuit precum și primirea muncii o face pe speșele sale proprii.
 Prețuri moderate. Condiții favorabile de plată.

Sam. Wagner.

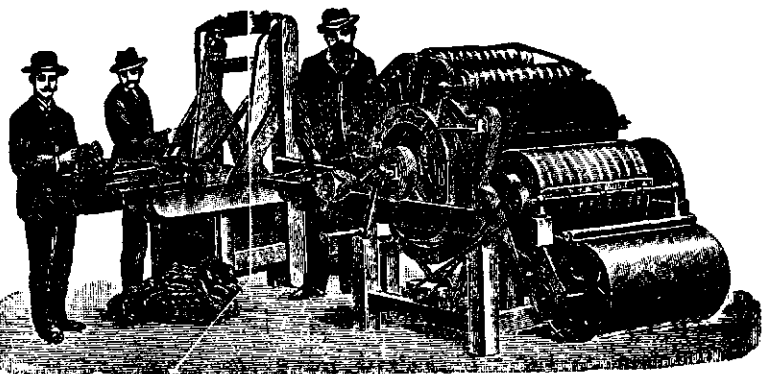
Prima turnătorie de fier Sibiiiană.
 Mare fabrică de mașini agricole.
 Atelier de mori și prăvălie de fier.

◆ NAGYSZEBEN. ◆

Cea mai neîntrecută fabrică de mașini agricole, executate cu cea mai mare precauțiune. — Mașini de lână diferite mărimi. Darace de lână. Lup pentru scărmanat lână. Piuă pentru abale (postavuri)

Foarte mare export în România și Orient.

Instalează: mori de orice mărime. Cilindre la mori pentru asortat făina. — Conducte de apă etc. — Efectuază: Cele mai bune țevi turnate pentru conducte de apă. Mare turnătorie de fier și alamă. Foarte mare depozit în țevi de fier de orice dimensiune. — Cel mai mare asortiment în mașini de treerat de orice mărime. — Foarte mare asortiment de MOIOARE dela 2 HP în sus, — pe lângă cea mai mare garanție. — Prețuri foarte reduse și condițiunile cele mai avantajoase. — Explicări și cataloage la cerere gratis.

AFLI LA NOI

cel mai bogat asortiment de diferite articole cu prețuri ieftine. Vizitează negreșit prăvălia noastră unde vei afla frumoase lucruri pentru **DARURI DE CRĂCIUN**

ARTICOLE DE GALANTERIE :

Mese pentru flori
 Mese pentru fumat
 Rame pentru fotografii
 Ettagere de tot felul
 Garnituri p. masa de scris
 Garnituri pentru fumat
 Machete de teracotă
 Vase pentru flori
 B belouri
 Casette în colori
 Articole japoneze
 Bricege
 Aparate de ras
 Artificii
 Lampe electrice de bu-
 zunar.
 Cofere
 Corfe

Săculețe pentru dame
 Portmonaide
 Necesaires
 Articole de toaletă
 Oglinzi de tot felul
 Articole pentru turiști
 Bastoane
 Articole de lux.

BIJUTERII
 de toată cat-goria,
 lanțe, cercei, ace,
COLIERE
 cu ametist în argint.
 »ANTIK«
 bijuterii moderne.

Trăsorele pentru copii.
 — JUCĂRII. —

■ Mare magazin. ■ Prețuri ieftine. ■

ARTICOLE DE MODĂ :

BLUZE
 ROCHII
 JUPOANE
 COSTUME
 PARDESII
 ȘORȚE diferite calități
 RUFEE DE DAME
 JACHETE
 PALTOANE
 CHERETE
 BONETE
 JABOTS-URI
 CORDOANE

EVENTAILLE
 PLEDURI
 RUFĂRIE DE TRICOT
 CIORAPI.
 PRODUSE PROPRII.

ARTICOLE DE
 MODĂ PENTRU
 BĂRBAȚI, — CĂ-
 MĂȘI, GULERE,
 CIORAPI, CRA-
 VATE, BATISTE.

■ Nu-i obligament de-a cumpăra! ■

MARE ASORTIMENT DE GHETE.

Marca: »SALAMANDER« cea mai bună fabrică de ghete din întreagă lumea, p ntru domni și dame: Cor. 16-50. — Preț de unitate Cor. 20-50.

Marca: »MARA«, ghete pentru domni și dame, sistem nou Cor. 13-50.

Ghete pentru vânat și turiști.
 Ghete pentru patinat și săniuș.
 Ghete pentru dans.
 Ghete călduroase de casă.
 Camașine.
 Găloși și șoșoni.

KAUFHAUS M. BRECKNER
 Hermannstadt. SIBIU. Nagyszeben.